

JOGI FÓRUM PUBLIKÁCIÓ

Miskolci Egyetem

Állam- és Jogtudományi Kar

Büntető Eljárásjogi és Büntetés-végrehajtási

Jogi Intézeti Tanszék, Adatvédelmi szakjogász képzés

Daktiloszkópai nyilvántartás Magyarországon
Az ujj- és tenyérlenyomatok bűnügyi célú kezelése

Szerző:

Dr. Demeter Gabriella

Konzulens:

Dr. Jánosi Andrea

Miskolc, 2019.

„Csak azt láthatjuk, amit megfigyelünk, és csak olyan dolgokat figyelünk meg, amelyek már élnek bennünk”

Alphonse Bertillon

Bevezetés

A szakdolgozatom tárgyának azért a bűnügyi nyilvántartást, és azon belül is a daktiloszkópiával kapcsolatos témakört választottam, mert egyrésztől roppant érdekesnek találtam a büntetőeljáráshoz és az adatvédelemhez is szorosan kapcsolódó ezen kérdésköröket, másrésztől egyfajta kihívást jelentett az számomra, hogy viszonylagosan kevés szakirodalom, joganyag állt mindehhez rendelkezésemre.

A biometrikus adatok egyik típusát jelentő ujj- és tenyérlenyomat, annak rögzítése, tárolása, feldolgozása és nyilvántartásból való törlése azért keltette fel szakmai érdeklődésemet, mert az ujjlenyomat az egyik olyan, kétséget kizáró - és a büntetőjogi felelősségre vonás alapját is képezhető - azonosítást lehetővé tevő biológiai jellemzője az emberi szervezetnek, amelyet - a többi biometrikus adatot, és annak alapját képező emberbiológiai „nyomot” is tekintetbe véve - a legrégebben vizsgál az emberiség és a tudomány.

Emellett különösen aktuálisnak és figyelemre méltónak tartom annak vizsgálatát is, hogy az egyes emberek azonosítását lehetővé tevő daktiloszkópiai nyomok rögzítése és felhasználása során milyen jogi és technikai, de legfőképpen adatvédelmi garanciák érvényesülnek az állampolgárok személyes adatainak védelme során Magyarországon és az Európai Unióban.

I. A BŰNÜGYI NYILVÁNTARTÁS

Szakedolgozatom I. fejezetében a bűnügyi nyilvántartás fogalmát, európai és magyarországi kialakulását, fajtáit, valamint mindezeknek az Európai Unió szabályozással való kapcsolódását kívánom feltárni.

I/1. A bűnügyi nyilvántartás fogalma és kialakulásának története

A bűnüldöző szervezeteknek, nyomozó szervezeteknek egy sikeres felderítési munkához adatokra és információkra van szükségük, hiszen ettől függhet akár egy nyomozás sikeressége is. Elmondható, hogy ezek a műveletek nyilvánvalóan annyit érnek és akkor válnak sikeressé, amennyi információval rendelkeznek a bűnüldöző szervezetek.

Az információk fontos és kiemelt jelentőséggel bírnak ezekben a folyamatokban, hiszen egy jól kiépített, naprakész, jól használható adatokkal rendelkező bűnügyi nyilvántartás egy nyomozás sikerességét garantálja. Összegezve elmondható, hogy: „A bűnügyi nyilvántartás tehát az adatok rendszerezett tárháza, amelyet célirányos (adat-)gyűjtés tölt fel a megelőzést és a felderítést segítő, sokirányú adatszolgáltatás érdekében. Jelentősége abban áll, hogy az adatok rendszerbe foglalása, értékelése lehetővé teszi következtetések levonását a bűncselekmények tetteire, vagy a bűncselekmények elkövetésének körülményeire.

Gyökerei arra az emberi magatartásra vezethetők vissza, hogy a bűnelkövetők általában törekedtek és törekednek kivonni magukat a felelősségre vonás alól, igyekeznek eltitkolni korábbi bűncselekményeiket, büntetett előéletüket.”¹

Összegezve: „A bűnügyi nyilvántartás a törvényben meghatározott adatokat tartalmazó, közhiteles hatósági nyilvántartás, amelynek feladata adatok gyűjtése, kezelése, azokról okirat kiadása, az arra jogosultaknak adatok szolgáltatása.”²

---

¹ Tremmel-Fenyvesi-Herke: Kriminálisztika. Dialóg Campus Kiadó, Budapest, 2009.289.oldal

A bűnüldözési céllal történő adatkezelés első formái a XIX. század végére tehetőek. Ezeknek a közös jellemzője volt akkoriban a széttagoltság, az egymástól független alakulás. Az adatokra jellemző volt, hogy manuálisan készültek a nyomozó szerv saját jegyzetei, feljegyzései, tapasztalatai alapján.

Ezek a jegyzetek egy adott területen található bűncselekményekről készültek, ezért helyi tapasztalatokon alapultak.

Időközben ezek a nyilvántartások természetesen folyamatosan fejlődtek igazodva a kor követelményeihez is. A hírközlés fejlődésével a XX. század elején megjelentek a központi adattárak, a központi nyilvántartások, mint például a rendőrségi nyilvántartások, a nyomozások és a bűnüldöző tevékenységek egyik legfontosabb „segítői”.

A későbbi központosítás révén ezek az adattárak leváltak, és a Belügyminisztérium alárendeltsége alá kerültek, amelyekről azonban elmondható volt, hogy megtartották bűnüldöző jellegüket, de erőteljes bürokratizmus jellemezte őket. A bűnügyi nyilvántartások a modern rendőrség kialakulásához kapcsolódtak, illetőleg annak fő támogatóivá váltak. Ezekre a nyilvántartásokra jellemző volt az információkkal történő folyamatos bővülés mind a bűncselekményekre, mind pedig a bűnelkövetőkre vonatkozóan, amelyek által eredményesebbé válhatott a bűnüldözés.

Hazánkban a nyomozóknak, a detektíveknek, illetve ezek testületeinek a munkáját nagymértékben megkönnyítette az 1885-ben létrehozott bűnügyi nyilvántartás, amelynek a kialakítása **Török János főkapitány** nevéhez fűződik. Ennek a nyilvántartásnak a kialakítása mind a hazai, mind a külföldi fegyházaktól, börtönöktől, és járásbíróságoktól beérkezett közlemények, valamint a királyi ügyészségektől kapott feljegyzések segítségével történt meg, amelyek rendszerezésében Szombatfalvy Albert rendőr írnok jelentős munkát végzett.

---

² Bűnügyi nyilvántartás, biometrikus adatok - Infoszolg, Képviselői Információs Szolgálat, infojegyzet, 2015/42. (2015. szeptember 17.)-1. oldal

Ennek a munkának a gyümölcseként „1885-ben összeállításra került a Rendőr ABC elnevezésű 200 oldalas könyv, amely Budapest-fővárosi Magyar Királyi Állami Rendőrségnél nyilvántartott rovott előéletű egyének névjegyzékét és személyleírását tartalmazta.”³ Ezeknek az adatoknak a bővítésébe 1886-tól a detektívek is bekapcsolódtak.

1888. VII. 1-én hatályba lépett a detektív szabályzat, mely a bűnügyi nyilvántartásoknak a vezetését a detektívek hatáskörébe sorolta. 1890-ben a „bűnügyi” nyilvántartás kezelését visszahelyezték a bűnügyi osztályhoz, amelynek vezetője köteles volt gondoskodni arról, hogy a detektívek számára a nyilvántartás mindig elérhető legyen. Ekkoriban „a nyilvántartás négy részből állt: körözött személyek és rovott múltúak, lopott és talált tárgyak, feltételesen szabadlábra bocsátottak, valamint rendőri közlönyök nyilvántartásából. 1887-ben egészítették ki fényképes arcképanyilvántartással, továbbá rögzítették az ismertté vált játékbárlangok, búvóhelyek címeit is.”⁴

Az Országos Bűnügyi Nyilvántartónak a felállítását Dr. Boda Dezső főkapitánysága idején 1897-ben rendelték el. Ehhez a bűnügyi nyilvántartóhoz az akkori belügyminiszter 1908. évi rendeletével létesült egy hivatal, amely 1909. I. 1-én kezdte meg főként budapesti adatok gyűjteményére támaszkodva a működését. Ennek a hivatalnak a vezetője volt Dr. Gábor Béla. Az ő kiváló szervezésének köszönhetően jött létre a nemzetközileg is mérföldkőnek számító bűnügyi nyilvántartást vezető hivatal, amely két osztályból, igazságügyi és közigazgatási (rendőri) osztályból tevődött össze.

A hivatalban a nyilvántartás kezdetben négy részből állt, amelyek az alábbiak:

- 1.) a körözött személyek és rovott múltúak nyilvántartása: a budapesti főkapitányság által bűnügyben letartóztatottak, a budapesti királyi büntető bíróság által bűnügyben elítélt személyek, az Országos Fegyházban fogvatartott és lefényképezett, öt évnél

---

³ Szigetvári Oszkár: A magyar bűnügyi nyilvántartás kezdete. In: Parádi József (szerk.): Ünnepi parergák Boda József 65. születésnapja tiszteletére. Salutem, 4. Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság, Budapest, 2018. 171. oldal, ISBN 978-615-80-3097-7

⁴ Szigetvári Oszkár: A magyar bűnügyi nyilvántartás kezdete, in: Parádi József (szerk.): Ünnepi parergák Boda József 65. születésnapja tiszteletére, Salutem 4. Szemere Bertalan Magyar Rendvédelmi-történeti Tudományos Társaság, Budapest, 2018.172.oldal ISBN 978-615-80-3097-7

súlyosabb büntetésre ítélt visszaesők voltak ebben a nyilvántartásban. A körözött egyének nyilvántartása a bíróságok, vagy a hatóságok által keresett személyek névsorát tartalmazta.

- 2.) a lopott és talált tárgyak nyilvántartása,
- 3.) a feltételes szabadlábra bocsátott egyének nyilvántartása,
- 4.) a rendőri közlönyök nyilvántartása.

„A budapesti m.kir. államrendőrségnél nyilvántartott rovott előéletű egyének betűsoros jegyzéke és rövid személyleírása, 1886-ban jelent meg egy 200 oldalas könyvecske több ezer személy adataival. Ebben a könyvben a bűncselekmény elkövetőire vonatkozóan példának okáért ezen főbb adatok voltak megtalálhatók, pld:

„eredeti neve,

tolvaj és álneve

születési éve, helye

vallása

foglalkozása

magassága, haja, szemszíne

nyereségvágtyból elkövetett büntett vagy vétség miatt eddig ráért büntetések száma..... stb.”⁵

Ennek a könyvnek a „tartalma” folyamatosan bővült, újabb és újabb elkövetőknek az adatai kerültek feljegyzésre benne, ezzel is segítve nemcsak a budapesti, hanem a vidéki rendőrök, detektívek munkáját is.

A fent leírtakon túl jelentős segítséget nyújtott a rendőri munkához a **tárgnyilvántartás** és a **fényképnyilvántartás** is.

1. / A tárgnyilvántartás azokról a tárgyakról készült, amelyek a bűncselekmények kapcsán tűntek el.

---

⁵ SzigetváriOszkár: A magyar bűnügyi nyilvántartás kezdete, in: Parádi József (szerk.): Ünnepi parergák Boda József 65. születésnapja tiszteletére, Salutem 4. Szemere Bertalan Magyar Rendvédelmi-történeti Tudományos Társaság, Budapest, 2018. 174.odal, ISBN 978-615-80-3097-

2. / A fényképanyilvántartáson belül az arcképanyilvántartás Magyarországon először 1887-ben került megalkotásra. A nyilvántartásban található képek mellképek voltak, melyek nyújtott kézzel ábrázolták az alanyokat.

1903-ben jött létre egy olyan fényképészeti műterem, amelyben szemből és profilból is készítettek kettős fényképet. Az akkori főkapitányságnak a hivatásos fényképésze készítette ezeket a fényképeket, különösképpen fókuszálva a visszaeső büntetésekre. Ezek a képek a bűncselekményi kategóriák, illetve azok súlyossága szerint kerültek osztályozásra. Később aztán kategóriák szerint is összeállították ezeket a képeket, például utazó zsebtolvajok címmel.

Érdekességképpen megemlíthető, hogy az 1896-os, Magyarországon megrendezett millenniumi világkiállítás kapcsán - bűnmegelőzési céllal - kézzel állított a rendőrség össze egy olyan nyilvántartást, amely azokról a notórius bűnelkövetőkről készült képeket tartalmazta, akiről úgy vélték, hogy - kihasználva a világkiállítás nyüzsgését - bűncselekményt fognak feltehetően elkövetni.⁶

Az arcképek nyilvántartásán kívül - amely folyamatosan bővült az idők folyamán - ekkoriban szintén gyűjteménybe rendezték a bűncselekmények nyomozása során készített egyéb felvételeket, az elkövetés eszközét, tárgyát, és egyéb, a nyomozás és az ügy szempontjából releváns körülményeket is.

Szintén érdekességképpen említhető meg, hogy az első magyar rendőrségi helyszínelő felvételt 1861-ben gróf. Teleki László politikus halálának a helyszínén készítették el. Thaisz Elek - Pest főkapitánya - Mayer György fényképész segítségét kérte a helyszínelés során, s ez volt az első alkalom Magyarországon, hogy egy fényképész segítette a bűnügyi helyszínelést.⁷

---

⁶ Szigetvári Oszkár: A magyar bűnügyi nyilvántartás kezdete, in: Parádi József (szerk.): Ünnepi parergák Boda József 65. születésnapja tiszteletére, Salutem 4. Szemere Bertalan Magyar Rendvédelmi-történelmi Tudományos Társaság, Budapest, 2018. ISBN 978-615-80-3097-7

⁷ Szigetvári Oszkár: A magyar bűnügyi nyilvántartás kezdete, in: Parádi József (szerk.): Ünnepi parergák Boda József 65. születésnapja tiszteletére, Salutem 4. Szemere Bertalan Magyar Rendvédelmi-történelmi Tudományos Társaság, Budapest, 2018. ISBN 978-615-80-3097-7

Fontos kiemelni a bűnügyi nyilvántartás akár magyarországi, akár nemzetközi kialakulása, akár a jelenlegi szabályozás kapcsán **Alphonse Bertillon (1853-1914) francia rendőrtisztviselő** nevét, akinek a nevéhez fűződik a Bertillon - nyilvántartás, mint személyazonosítási rendszer megalkotása. Bertillon francia rendőrtisztviselő volt, aki három részből álló nyilvántartást dolgozott ki.

Ez a rendszer:

- *a személyleírásból,*
- *fényképezésből és*
- *antropometriából (csontméréstan) tevődött össze.*⁸

Ezt a fajta hármass rendszert Magyarországon nem vezették be, amelynek feltételezhetően anyagi okai lehettek. Az 1885-ben készült központi nyilvántartáson alapulva - amely folyamatosan bővült arcképpel és ujjlenyomattal is - hamarosan létrejött egy központi szervezet is 1909-ben. Ez lett az Országos Bűnügyi Nyilvántartó Hivatal, és ide került az Ujjnyomat Hivatal is.⁹

Sajnálatos módon a második világháborúig kialakított többszázézes ujjnyomat-nyilvántartás megsemmisült, így a második világháborút követő évek elsősorban ennek a nyilvántartásnak az újjáélesztéséről, rekonstrukciójáról szóltak.

Az 1945 utáni évtizedben az állampárti berendezkedésben - a nyomozásokat segítő hagyományos funkciója mellett - a bűnügyi nyilvántartás, s benne a daktiloszkópiái adattár is a legfelsőbb pártvezetés, és az államhatalom információs egyeduralma megvalósításának eszköze is lett egyben. Háttérbe szorult éppen ezért a gyors és megbízható adatbevitel, a

---

⁸ Szigetvári Oszkár: A magyar bűnügyi nyilvántartás kezdete, in: Parádi József (szerk.:) Ünnepi parergák Boda József 65. születésnapja tiszteletére, Salutem 4. Szemere Bertalan Magyar Rendvédelmi-történeti Tudományos Társaság, Budapest, 2018 176.oldal, ISBN 978-615-80-3097-7

⁹Anti-Balláné-Barta-Bócz-Cserhalmi-Déri-Déri-Egyed-Fényes-Finster-Füredi-Gál-Janza-Juhász-Katona-Katonáné-Kertész-Krispán-Künos-Lakatos-Lichtblau-Lontainé-Matus-Máté-Molnár-Pádár-Pintér-Romasz-Solymosiné-Szoldán-Tauszik-Tóth I.-Tóth M.-Tóth P.-Veress-Vigh-Woller-Kriminalisztika BM Kiadó 2004.-384.oldal

nyilvántartás megbízhatóságának minőségi faktora már nem volt preferencia, ezért a nyomozó hatóság helyi szervezeti egységeinél készültek pontosabb nyilvántartások.

Ezt követően a daktiloszkópai vizsgálatokat elsősorban személyazonosításra használták, majd az 1960-as évekre inkább ismeretlen személyek által elkövetett bűncselekmények helyszínén hátrahagyott nyomoknak az azonosításával foglalkozott.

Az 1970-es évek hozták igazából a nagyobb változást, amikor is megindult a gépesítés. Megkezdődött a nyilvántartásban szereplő adatok gépi adathordozóra történő rögzítése is, amelynek indoka az volt, hogy a többszázézes nagyságrendű ujjlenyomatokat - amelyeket a bűncselekmények helyszínén találtak - manuálisan már szinte lehetetlen volt megkeresni.

Több kísérlet is történt az úgynevezett egyujjas (monodaktiloszkópai) nyilvántartás felállítására, amely Kiss Ernő nevéhez fűződik.

Az 1980-as évektől már a számítógépes adatbevitel és rögzítés nyert teret, s hozott létre megbízható és pontos adattárakat, de ezek országosan nem voltak összekötve, ami a megyehatárokon átnyúló bűnözési formák kapcsán nem nyújthatott hathatós felderítési segítséget.

A rendszerváltozást követően a struktúra változott az ORFK országos hatáskörű szervé alakításával, de a bűnügyi nyilvántartás addig meglévő korlátait és hiányosságait önmagában ez nem szüntette meg. Ezen próbált javítani egyrészt a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény, valamint a bűnügyi nyilvántartásról szóló 1999. évi LXXXV. törvény szabályrendszere.

10

Ezen időszak fontos fejleménye volt, hogy Közép-kelet Európában az elsők közt Magyarországon, 1993-ban bevezetésre került azon számítógépes rendszer, amelynek a neve Automatikus Ujjnyomat-azonosító Rendszer volt.

Ez a rendszer az országos daktiloszkópai nyilvántartásba küldött ujjnyomatok képeit digitalizálva, ujjanként tárolta, így megkönnyítve a rendszerben történő gyors és hatékony keresést.

---

¹⁰ Finszter Géza: A bűnügyi nyilvántartás helyzete és fejlesztésének lehetőségei Kriminológiai Tanulmányok 43. 2006. 39-41. oldal

Ez a rendszer a gyorskeresésen túl megkönnyítette a büntett elkövetőjének is a mihamarabbi felkutatását a helyszínen hagyott ujjlenyomatok azonosítása révén.

Elmondható, hogy az elmúlt években elsősorban jogi módosítások történtek a bűnügyi és a daktiloszkópiai nyilvántartásokat érintően, és az ezekkel összefüggő adatkezelés terén. 2008-ban az Alkotmánybíróság az akkor hatályban lévő 1999.évi LXXXV. törvény több rendelkezését találta alkotmányellenesnek, és megsemmisítette azokat (144/2008. (XI.26.) AB határozat). Az Alkotmánybíróság elsősorban a személyes adatok védelméhez fűződő jogokkal indokolta a döntését, ezért az új, 2009-ben elfogadott törvény megalkotása elengedhetetlen volt.

I/2. A bűnügyi nyilvántartás rendszerei Magyarországon

A bűnügyi nyilvántartási rendszerről, az Európai Unió tagállamainak bíróságai által magyar állampolgárokkal szemben hozott ítéletek nyilvántartásáról, valamint a bűnügyi és rendészeti biometrikus adatok nyilvántartásáról szóló 2009.évi XLVII. törvényben elkülönítésre kerül a bűnügyi nyilvántartás, továbbá a bűnügyi és rendészeti biometrikus adatoknak a nyilvántartása.

Elmondható, hogy ebben a törvényben elkülönülnek egymástól az adatkezelői feladatok is, attól függően, hogy bűnügyi vagy szakértői nyilvántartásról van-e szó. Szakértői nyilvántartásnak számít, és ebbe a körbe tartozik a biometrikus adatoknak a köre, amelynek kezelője a Nemzeti Szakértői és Kutató Központ.

Ezzel ellentétben a bűnügyi nyilvántartást a Belügyminisztérium Nyilvántartások Vezetéséért Felelős Helyettes Államtitkárság vezeti.

A jelenlegi bűnügyi nyilvántartási rendszer az alábbiak szerint épül fel:

- *a személyazonosító adatok és fényképek nyilvántartása*
- *bűnügyi nyilvántartás:*

a.) büntettek nyilvántartása

b.) hátrányos jogkövetkezmények alatt álló, büntetlen előéletű személyek nyilvántartása

c.) büntetőeljárás hatálya alatt állók nyilvántartása

d.) külföldre utazási korlátozás hatálya alatt állók nyilvántartása

- *az Európai Unió tagállamainak bíróságai által magyar állampolgárokkal szemben hozott ítéletek nyilvántartása*
- *bűnügyi és rendészeti biometrikus adatok nyilvántartása*

Látható, hogy a bűnügyi nyilvántartási rendszer egy több nyilvántartásból álló, különálló személyazonosító rendszer, amely különálló személyazonosító adat-törzseket tartalmaz. Ennek a célja, hogy az érintett személy - aki akár egy rendőrségi fogdára, akár egy büntetés-végrehajtási intézetbe bekerül - azonosítása mihamarabb megtörténjen.

Mindkét nyilvántartási rendszer, azaz a személyazonosító és a bűnügyi rendszer adatait ugyanaz a szerv kezeli, de a személyazonosító adatok közvetlenül nem kapcsolhatók össze a bűnügyi adatokkal. Ezért is alakult ki a bűnügyi nyilvántartáson belül többféle kategória, így például a büntettek nyilvántartásában csak olyan személyek adatai szerepelnek, akikkel szemben a bíróság bűnösséget megállapító jogerős ítéletet hozott, és olyan büntetést szabott ki, amelyre tekintettel a törvényi mentesítés az ítélet jogerőre emelkedésével nem áll be.

A jelenlegi magyar bűnügyi nyilvántartásban egyáltalán nem szerepelnek a felmentő ítéletekre, és a büntetőeljárást megszüntető határozatokra vonatkozó adatok.¹¹

Ezeknek azonban kiemelt jelentősége van példának okáért egy hatósági erkölcsi bizonyítvány kiállításában, hiszen ez az okirat igazolja, hogy az illető büntetlen előéletű, nem áll közügyektől eltiltás, foglalkozástól vagy tevékenységtől eltiltás hatálya alatt, vagy éppen ezek hatálya alatt áll.

---

¹¹ Bűnügyi nyilvántartás, biometrikus adatok-Infoszolg-Képviselői Információs Szolgálat-infojegyzet,2015/42. (2015. szeptember 17.)

Ezzel a kérdéssel összefüggésben merült fel a gyakorlatban a korábban hatályban volt bűnügyi nyilvántartásról szóló 1999. évi LXXXV. törvény (Bnytv). 59.§ b.) pontjában írtaknak megfelelően kiállított ún. **tiszta erkölcsi bizonyítvány** adattartalmának a büntettek nyilvántartásában ténylegesen szereplő személyekre vonatkozó adattartalommal kapcsolatos egyezésének a hiánya. Mindez abban állt, hogy amíg a jogerősen elítélt személyek a Btk. hatályos szabályai szerint már korábban mentesültek a büntetett előlethez fűződő hátrányok alól, addig - ezzel ellentétben - még mindig szerepeltek ezen személyek adatai a korábban hatályos Bnytv.-ben meghatározott nyilvántartási idő tartama folytán a büntettek nyilvántartásában.¹²

A jelenlegi szabályozás is ugyanilyen tartamú a nyilvántartási határidőket állapít meg, mint a korábbi szabályozás. Erre jó példa az, hogy a rendőrség a vagyonőri igazolványok kiadása során akként hidalja mindezt át, hogy az erkölcsi bizonyítványt nem szerzi be a kérelmező személyére nézve, hanem a Bnytv. szerinti büntettek nyilvántartási adatait ellenőrzi a feddhetetlenség megléte szempontjából.

Hogy hogyan is lehet ebből a bűnügyi nyilvántartási rendszerből adatot továbbítani, ennek az egyik kulcsszava többek közt a közvetlen hozzáférési jog gyakorlása. Ilyen jogosultsággal rendelkezik példának okáért a bíróság, vagy az Országgyűlési Őrség,...stb. is. Bizonyos adatokra vonatkozóan közvetlen hozzáférési jogosultsággal rendelkeznek a büntetés-végrehajtási intézetek, amely azt jelenti, hogy elektronikus úton hozzáférhetnek bizonyos személyazonosító adatokhoz és az érintettek az arcképmásához, amelynek „fejében” a büntetés-végrehajtási intézet például a befogadásról vagy a szabadon bocsátásról továbbítja az adatokat a bűnügyi nyilvántartási rendszer irányába.¹³

A bűnügyi nyilvántartási rendszer hatályos szabályozását tartalmazó 2009. évi XLVII. törvény IV. fejezete tartalmazza a bűnügyi és rendészeti biometrikus adatok nyilvántartásának közös

---

¹² Finszter Géza: A bűnügyi nyilvántartás helyzete és fejlesztésének lehetőségei Kriminológiai Tanulmányok 43. 2006. 49. oldal

¹³ Bűnügyi nyilvántartás, biometrikus adatok - Infoszolg-Képviselői Információs Szolgálat-infojegyzet, 2015/42. (2015.szeptember 17.)

szabályait és a daktiloszkópiai nyilvántartás rendszerét. A törvény szövege szerint a daktiloszkópiai nyilvántartás céljait hat pontban rögzíti, míg annak tartalmát három különböző alnyilvántartással határozza meg.

Jelenleg a bűncselekmény helyszínén és a bűncselekmény elkövetésének nyomait hordozó tárgyon rögzített, a büntetőeljárás alá vont személyek, illetőleg a bűncselekmény elkövetése miatt jogerősen elítélt személyek ujj- és tenyéryomatainak nyilvántartása képezi a daktiloszkópiai nyilvántartás rendszerét.

A nyilvántartás adattartalmát az ujj- és tenyéryomat nyilvántartásba vételét kezdeményező nyomozó hatóság, vagy ügyészség kezdeményező hatásköre generálja, melyet minden esetben nyomban követ a már korábban más alnyilvántartásban rögzített ujj- és tenyéryomattal történő összehasonlítás.

A törvény 41. §-a, 45.§-a és 49.§-a részletezi az egyes alnyilvántartások által tartalmazott adatokat. A törvényi szabályozás részletesen taglalja annak esetkörét, hogy mely büntetőeljárások alanyainak fenti adatait nem kell rögzíteni, másrészt azt is, hogy mely esetekben törvényes ugyanazon személy fenti adatainak a több alnyilvántartásban történő egyidejű kezelése. A törvény garanciális szabályokat tartalmaz a vonatkozásban, hogy mely időpontig kell és lehet adatokat tárolni az egyes alnyilvántartásokban, illetőleg hogy mely esetekben kell törölni a fenti adatokat az egyik alnyilvántartásból a másik alnyilvántartásban történő párhuzamos adatkezelésre, vagy a büntetőeljárás miképpen eredményére figyelemmel (a törvény 42.§ (2) és (3) bekezdései, illetőleg 50.§ (1) bekezdés b.) pontja).¹⁴

---

¹⁴ A bűnügyi nyilvántartási rendszerről, az Európai Unió tagállamainak bíróságai által magyar állampolgárokkal szemben hozott ítéletek nyilvántartásáról, valamint a bűnügyi és rendészeti biometrikus adatok nyilvántartásáról szóló 2009.évi XLVII. törvény

I/3. A bűnügyi adatok kezelése az Európai Unióban, azok kialakulása és ezek kapcsolódása a Magyarországi bűnügyi nyilvántartási rendszerekhez

Magyarországon 2005. november hó 23. napján lépett hatályba az Európai Unió tagállamai közötti kölcsönös bűnügyi jogsegélyről szóló 2000. május hó 29-én kelt egyezmény és az egyezmény 2001. október hó 16-án kelt kiegészítő jegyzőkönyve.

Ez a rendszer azonban rengeteg nehézséget hordozott magában, és gátat szabott a gyors információcsere, információkérés tekintetében. Elmondható, hogy két olyan esemény, amely nemzetközi szinten is megrengette a világot, hívta életre és sürgette meg az egyes nemzeti hatóságok közötti hatékonyabb információcsere igényét, illetve ezen rendszer/rendszerek felállítását. Ez a két esemény a 2001. szeptember 11-én New Yorkban és a 2004. március 11-én Madridban végrehajtott terrortámadás volt.

Az Európai Unió Tanácsa 2004. őszén elfogadta a Hágai Program elnevezésű dokumentumot, amely egy bel- és igazságügyi együttműködésen belül egy öt éves cselekvési tervet tartalmazott. Ezen programban volt megtalálható elsőként azon törekvés, hogy a tagállamok közötti információcserét javítsák, tartalmazta az ún. hozzáférhetőség elvét. Ez azt jelentette, hogy „bármely tagállam bűnüldöző szerve megkaphatja egy másik tagállamból a feladata ellátásához szükséges információkat attól a szervtől, amelynek a szóban forgó információ a birtokában van”.¹⁵

Az Európai Unió Bizottsága 2005. január 25-én fogadta el a büntető ítéletekre vonatkozó információcsereéről szóló, az Európai Unión belüli ún. fehér könyvet.

Ez a könyv vázolja az egyes tagállamokra vonatkozó bűnügyi nyilvántartási szabályozást, és ezen belül a bűnügyi nyilvántartásoknak a tartalmát, formáját, hozzáférhetőségét.

A könyv rávilágít az ún. egyes tagállamok közötti bűnügyi nyilvántartások vezetésének, tartalmának, hozzáférhetőségének problémáira, és megfogalmazódik itt már egy olyan

---

¹⁵ Peisch András: Az Európai Bűnügyi Nyilvántartási Információs Rendszer. In: Nagy Marianna(szerk.): Ünnepi konferencia az ELTE megalakulásának 375. évfordulója alkalmából. Jogi Tanulmányok. 2010. I-III. kötet, ELTE Állam- és Jogtudományi Kar, Budapest, 2010. 347-348. oldal

törekvés, amely az Európai Unión belüli bűnügyi nyilvántartási információs rendszerben egységet teremt.¹⁶

Mindez háromféle módon vált elképzelhetővé:

- a.) tagállamok hatóságai közötti kétoldalú együttműködésnek az egyszerűsítésével,*
- b.) az egyes tagállamok nyilvántartásainak összekapcsolódásával az információáramlás elősegítése érdekében,*
- c.) egy centralizált európai bűnügyi nyilvántartás, azaz egy egységes bűnügyi nyilvántartás létrehozásával.*

Ezt követően 2009. február 26-án elfogadásra került az információcsere-kerethatározat, amely 2009. április 27-én lépett hatályba.¹⁷

A hatályba lépéstől számítottan három év állt a tagállamok rendelkezésére, hogy a kerethatározatnak megfelelően megalkossák a végrehajtás érdekében szükséges intézkedéseket. Ennek egyik eredményeként jött létre a 2009. évi XLVII. törvény, azaz a bűnügyi nyilvántartási rendszerről, az Európai Unió tagállamainak bíróságai által a magyar állampolgárokkal szemben hozott ítéletek nyilvántartásáról, valamint a bűnügyi és rendészeti biometrikus adatok nyilvántartásáról szóló törvény (a továbbiakban: Bnyt.). Ez a törvény 2009. június 30. napján lépett hatályba.

A Bnyt. legfontosabb célja a DNS- profil nyilvántartásának megújítása, amelyhez kapcsolódik az ujjnyomatok nyilvántartásának is egy kisebb mértékű átalakítása, rendszerezése is. Ebben a rendben levett minták már nem az adott büntetőeljáráshoz, hanem a „mintát adó” személyekhez kötődnek.

---

¹⁶ Peisch András: Az Európai Bűnügyi Nyilvántartási Információs Rendszer. In: Nagy Marianna(szerk.): Ünnepi konferencia az ELTE megalakulásának 375. évfordulója alkalmából. Jogi Tanulmányok. 2010. I-III. kötet, ELTE Állam- és Jogtudományi Kar, Budapest, 2010. 347-348. oldal

¹⁷ A Tanács 2009/299/IB kerethatározata (2009. február 26.) a 2002/584/IB, a 2005/214/IB, a 2006/783/IB, a 2008/909/IB és a 2008/947/IB kerethatározat módosításáról a személyek eljárási jogainak megerősítése, valamint a kölcsönös elismerés elvének az érintett személy megjelenése nélkül lefolytatott eljárásokat követően hozott határozatokra való alkalmazásának előmozdítása tekintetében- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/ALL/?uri=CELEX:32009F0299>

A törvényben lefektetett szabályok révén elérhetővé válik, hogy ha egy személlyel kapcsolatban a nyilvántartásban már szerepel DNS-profil, akkor az ellene indított büntetőeljárásban már nem legyen szükség újabb minta/minták levételére.

A törvény célja, hogy a bűnügyi nyilvántartási rendszeren belüli alrendszerek között egységet teremtsen, igazodva a kor megváltozott követelményeihez, ideértve az automatizált rendszerek bevezetését is (pl.: ujjlenyomat-olvasó).¹⁸

Az Európai Unió bűnügyi nyilvántartási rendszerei az alábbiak:

1. A Schengeni Információs Rendszer (SIS)

Ebben a rendszerben tárolt információk nagy segítséget nyújtanak az egyes uniós tagállamoknak - köztük Magyarországnak is - a közbiztonság és a közrend fenntartásában.

Ez a rendszer személyekre és tárgyra, gépjárművekre és jogszabályban meghatározott egyéb tárgyra vonatkozóan tartalmaz információkat, amelynek újabb változata a SIS II. nyilvántartási rendszer, amely biometrikus adatokat is gyűjt.

A biometrikus adat lehet biológiai jellegzetesség, viselkedési vagy pszichológiai sajátosság is, életvitel vagy egy ismétlődő tevékenység, amely egyedülállóan az érintett személyre vonatkozik.¹⁹ (Egyébiránt a biometrikus adatokra bővebben jelen dolgozatom III. fejezetében kívánok kitérni!).

---

¹⁸ Kormányportál-Kormányzat-Igazságügyi Minisztérium-Parlamentari Államtitkárság-Répássy Róbert a bűnügyi nyilvántartási rendszerekről-2015.szeptember 23.8:45-2019.11.15.

¹⁹ Bűnügyi nyilvántartás, biometrikus adatok-Infoszolg.-Képviselői Információs Szolgálat-infojegyzet,2015/42.(2015.szeptember 17.)

Az ún. SIRENE irodák a SIS rendszert képezik, amelyek a kiegészítő információ cseréjét biztosítják az Európai Unió tagállamain belül. Magyarországon ezen irodaként az ORFK Nemzetközi Bűnügyi Együttműködési Központja került kijelölésre. ²⁰

A Schengeni Információs Rendszer „a személyek tekintetében az alábbi kategóriákba soroltan rendszerezi az adatokat:

- olyan személyekre vonatkozóan, akiknek a letartóztatását kiadatás céljából kéri,
- beléptetési tilalmat elrendelő figyelmeztető jelzés hatálya alatt álló külföldiekre vonatkozóan,
- eltűnt személyekre, vagy az olyan személyekre vonatkozóan, akiket saját védelmük vagy fenyegető veszély elhárítása érdekében átmenetileg rendőri védelem alá kell helyezni,
- olyan tanúkra és személyekre vonatkozóan, akiket az igazságügyi hatóságok előtti megjelenésre büntetőeljárás keretében azért idéztek, hogy számot adjanak azokról a cselekményekről, amelyek miatt büntetőeljárás folyik ellenük, illetve akiknek büntető ítélet, vagy szabadságvesztés-büntetés letöltése céljából megjelenésre felhívó idézést kell kézbesíteni,
- leplezett figyelés vagy célzott ellenőrzés céljából személyekre vonatkozóan. ²¹

A személyek körén túl pedig megemlítendő mindazon tárgyak köre is, amelyek tekintetében a SIS rendszer információt szolgáltat, ezek pedig a következők:

- leplezett figyelés vagy célzott ellenőrzés céljából járművekre vonatkozó adatok,
- olyan tárgyakra vonatkozó információk, amelyeket lefoglalás vagy büntetőeljárásban bizonyítékként való felhasználás céljából keresnek.” ²²

---

²⁰ Bűnügyi nyilvántartás, biometrikus adatok-Infoszolg.- Képviselői Információs Szolgálat-infojegyzet,2015/42.(2015. szeptember 17.)

²¹ Jánosi Andrea: Bűnügyi nyilvántartások az Európai Unióban (in: Roth Erika szerk.) tanulmányok. Dr.h.c. Horváth Tibor professor emeritus 85. születésnapja tiszteletére, Miskolc, Bíbor kiadó, 2012.90-91.o.

²² Jánosi Andrea: Bűnügyi nyilvántartások az Európai Unióban (in: Roth Erika szerk.) tanulmányok Dr.h.c. Horváth Tibor professor emeritus 85.születésnapja tiszteletére, Miskolc, Bíbor kiadó, 2012. 90-91. oldal

2. A második fontos bűnügyi nyilvántartási rendszer az Európai Unióban az Európai Bűnügyi Nyilvántartási Információs Rendszer, rövidített nevén az ECRIS, amelynek létrehozását az Európai Unió Tanácsa 2009. április 6-án fogadott el.

Ez a rendszer egy egységes elektronikus hálózat, információcsere-rendszer, amely az egyes tagállamok közötti bűnügyi nyilvántartásokban található információknak az elektronikus cseréjét biztosítja.

Ennek a rendszernek az alapját az egyes tagállamoknak a bűnügyi nyilvántartásai adják, azonban nem feladata ennek a rendszernek egy központi adatbázis kiépítése.

„Az ECRIS működésének alapja egy közös protokollnak megfelelően kidolgozott, összeköttetést biztosító szerver, valamint egy titkosított hálózatot nyújtó közös kommunikációs infrastruktúra.”²³

Az ECRIS meggyorsítja az adatoknak az átadását, mivel a tagállamok kötelesek az adatokat késedelem nélkül továbbítani az ítélettel érintett tagállam központi hatósága felé. Erről a rendszerről összességében adatvédelmi szempontból elmondható, hogy megvalósul az arányosság és a célhoz kötöttség elve, hiszen nem teremt - ahogy fentebb is írtam - egy nagy központi adatbázist, és nem teszi azt lehetővé, hogy a tagállamok központi hatóságai más tagállamok nyilvántartásaihoz közvetlenül és azonnal hozzáférjenek.

3. Az Európai Unióban működő bűnügyi nyilvántartások harmadik rendszereként fontos megemlíteni az EU tagállamaival kötött bűnügyi együttműködési megállapodások alapján történő információcseréket, amelyek az EUROPOL és az EUROJUST rendszerét, valamint a tagállamok közti közvetlen tájékoztatást, azaz az eljárási jogsegélyt jelentik.

---

²³ Peisch András: Az Európai Bűnügyi Nyilvántartási Információs Rendszer. In: Nagy Marianna (szerk.): Ünnepi konferencia az ELTE megalakulásának 375. évfordulója alkalmából. Jogi Tanulmányok. 2010. I-III. kötet, ELTE Állam- és Jogtudományi Kar, Budapest, 2010. 353. oldal

Az EUROPOL - egyezmény hozta létre az európai rendőrség hivatalát.²⁴ Az európai rendőrség hivatala volt az első olyan adatbázis, amelybe valamennyi tagállam feltölthette a rendelkezésre álló bűnügyi nyilvántartásaiban szereplő adatállományát. 2010-ben indult meg a legújabb verziója, amelynek a legnagyobb vívmánya az volt, hogy az adatoknak az elektronikus feltöltését a tagállamok is támogassák. Jelenleg 12 tagállam él ezzel a lehetőséggel.²⁵

Ebben a rendszerben olyan adatok találhatóak, amelyek azon személyek körére terjednek ki, akiket olyan bűncselekményeknek az elkövetésével vádolnak, illetőleg az abban való részvétellel gyanúsítanak, amelyek az EUROPOL hatáskörébe tartoznak, vagy már elítélték őket, vagy megalapozott a gyanú arra vonatkozóan, hogy az EUROPOL hatáskörébe tartozó bűncselekményt fognak elkövetni. Ez a rendszer 2009-től már daktiloszkópiai adatokat és DNS profilokat is tartalmazhat.²⁶

Az **EUROJUST** az Európai Unió egyik ügynöksége, amely bűnügyekben való nemzetközi igazságszolgáltatói együttműködést koordinálja. Székhelye Hágában van.

„Az Eurojustot a Tanács 2002/197/IB határozata létre, amelyet a Tanács 2008. december 16-i 2009/426/IB határozata módosított.

Az Eurojust feladata a nemzeti nyomozó hatóságok és ügyészségek hatékonyságának növelése a határokon átívelő súlyos és szervezett bűncselekmények ügyeiben, és végső soron annak előmozdítása, hogy a bűncselekményt elkövetők felelősségre vonása gyorsan és eredményesen megtörténjék. Feladat a nemzeti hatóságok közötti koordináció és együttműködés támogatása, illetve erősítése a súlyos, határokon átívelő bűncselekmények elleni küzdelemben.”²⁷

---

²⁴ A Tanács határozata (2009.április 6) az Európai Rendőrségi Hivatal (Europol) létrehozásáról, Hivatalos Lap L.121,15/05/2009.

²⁵ Jánosi Andrea: Bűnügyi nyilvántartások az Európai Unióban (in: Roth Erika szerk.) tanulmányok Dr. h.c. Horváth Tibor professor emeritus 85.születésnapja tiszteletére, Miskolc, Bíbor kiadó, 2012.96.oldal

²⁶ Jánosi Andrea: Bűnügyi nyilvántartások az Európai Unióban (in: Roth Erika szerk.) tanulmányok Dr. h.c. Horváth Tibor professor emeritus 85.születésnapja tiszteletére, Miskolc, Bíbor kiadó, 2012.96.oldal

²⁷ Üdvözjük az Eurjust honlapján-<http://www.eurojust.europa.eu/Pages/languages/hu.aspx-2019.11.14.-oldal>

Nemzetközi szinten említést érdemel, hogy a bűnügyi adatoknak a továbbítása és azoknak az igénylése a Nemzetközi Bűnügyi Rendőrségi Szervezet (INTERPOL) és a Magyar Nemzetközi Bűnügyi Együttműködési Központ, mint helyi Interpol Iroda rendszerében zajlik.

II. A DAKTILOSZKÓPIÁRÓL

II/1. A daktiloszkópia fogalma és kialakulásának története

A személyazonosítás már a történelem kezdete óta nagyon fontos kérdésnek számít. A daktiloszkópia a görög eredetű *daktylos* (ujj) és *skopein* (szemlélni) szavakból származik.

A daktiloszkópia lényegében nem más, mint a kézujjak bőrfodorszáainak rajzolatait felhasználó személyazonosító eljárás és nyilvántartási rendszer.

Régóta ismert az, hogy az emberek testi jellegükben különböznek egymástól.

Már az ókori Babilonban Hamurappi uralkodása alatt ujjnyomat pecsétet használtak az üzleti szerződéseken, ugyanígy az ókori Rómában ujjlenyomattal tették egyedivé az agyagpecsétet. A XIV. százai Perzsiában pedig hivatalos iratokat jelölték meg ujjnyommal.

1684-ben Angliában **Nehemiah Grew** írta le a pórusokat és azoknak a funkcióját a kézen és a lábon, majd ezt követően **Marcello Malpighi** bolognai professzor 1686-ban felfedezte az ujjnyomok megkülönböztetésére szolgáló alapvető jellegzetességeket (például hurok... stb.), és elsőként vizsgálta az ujjon található pórusokat. A bolognai professzor azonban még nem jutott el odáig, hogy rájöjjön arra, hogy az ujjnyomok egyedi azonosítást tesznek lehetővé.

Az ujjnyomat - azonosítást az angolok alkalmazták elsőként. 1858-ban **Sir William Herschel** indiai tisztviselőként ujjnyomokat használt a bennszülöttekkel készített szerződéseken az aláírás mellett, továbbá alkalmazták a nyugdíj kifizetéseknél előforduló csalások visszaszorítására is.

Herschel volt az első, aki kifejezetten egyedi azonosításra használta az ujjlenyomatokat, és megállapította, hogy az ujjlenyomat minden embernél egyedi, és az évek során is változatlan marad.

Az 1870-es években Tokióban dolgozó **Henry Faulds** skót orvos szintén elkezdett foglalkozni az ujjnyomok azonosításával. Ő nemcsak felismerte a személyazonosításban rejlő lehetőséget, hanem elkezdte ezen ujjnyomokat rendszerezni is. Ezen elméletével 1880-ban fordult Charles Darwinhoz, aki elirányította őt Sir Francis Galtonhoz.

Elsőként Charles Darwin unokatestvére, **Sir Francis Galton** brit antropológus volt, aki az 1880-as években kezdte meg ujjnyom - azonosítással kapcsolatos vizsgálódásait. Ennek folyamányaként 1892-ben publikálta a „Fingerprints” (Ujjlenyomatok) című könyvét, amelyben felállította annak az elvét, hogy nincs két egyforma ujjlenyomat, és az évek során is ezek az ujjlenyomatok minden embernél változatlanok maradnak. Ez volt az a könyv, ami elsőként tartalmazta az ujjnyomoknak a klasszikus rendszerét. Galton nemcsak az ujjnyomoknak az állandóságát és egyedi voltát hangsúlyozta, hanem megállapította az ujjnyomatok örökletes jellemzőit is.

Ő volt az első, aki testvéreknek, ikreknek, genetikailag nem rokon személyeknek az ujjlenyomatait összehasonlította, és beszámolt a rokonok ujjnyomain lévő bőrreljelöléseknek az azonosságáról is. Galton annak ellenére, hogy megállapította a rokonok ujjlenyomatainak az azonosságát, olyan megállapítást is tett, hogy még az egypetéjű ikreknél - akiknek abszolút azonos kromoszóma szelvényük van - sem teljesen pontosak és nem teljesen azonosak az ujjnyomatok, mert az összehasonlítás révén a bőrfodorszálaik, az abban található mintáik típusai és irányai hasonlóak lehetnek, de mégis némileg eltérhetnek egymástól. Galton azt is megállapította, hogy az ujjbegyeknek a mintái és azoknak a rajzolatai az anyaméhben belüli fejlődésnek a negyedik hónapjában alakulnak ki. ²⁸

---

²⁸ Anti-Balláné-Barta-Bócz-Cserhalmi-Déri-Déri-Egyed-Fényes-Finster-Füredi-Gál-Janja-Juhász-Katona-Katonáné-†Kertész-Krispán-Künos-Lakatos-Lichtblau-Lontainé-Matus-Máté-Molnár-Pádár-Pintér-Romasz-Solymosiné-Szoldán-Tauszik-Tóth I.-Tóth M.-Tóth P.-Veress-Vigh-Woller-Kriminalisztika BM Kiadó 2004.-387. oldal

Ez hasznos eszköznek bizonyult az antropológiában, hiszen kutatásai révén megállapíthatóvá vált, hogy az azonos etnikumú embereknek az ujjmintázata jobban hasonlít egymáshoz, mint más népcsoportban élőkéhez. Olyan megállapítást is tett, hogy a férfiaknak az ujjnyomán több ilyen örvény figyelhető meg, mint a nőknél, és a jobb kéznél több örvény található meg, mint a balkéznek az ujján.

Rengeteg ujjlenyomatot vett, és ezáltal nagyon sok összehasonlító elemzést is készített. Ezen eredményeket tartalmazza az 1892-ben megjelent *Fingerprints (Ujjlenyomatok)* című könyve is.

A Galton féle rendszert 1891-ben egy argentin rendőrtisztviselő, **Juan Vuchetich** kezdte el használni. Vuchetich volt az első, aki 1892-ben bűnügyi ujjnyom-azonosítást végzett egy Rojas nevű nő azonosításával.

Az ujjnyom - azonosításon alapuló első bűnügyi rendszer 1891-ben Angliában és Walesben került bevezetésre, mégpedig Galton könyve alapján. Ennek a rendszernek a bevezetése **Sir Edward Richard Henry** nevéhez fűződik. Ezt a rendszert vezették be a Scotland Yardnál is, amely tízujjas nyilvántartó rendszert használják mind a mai napig az angolszász országokban.

A daktiloszkópiának a jelentőségét és főként a hasznosságát nagyon hamar felismerték. A londoni rendőrség egy 1903. évi jelentésében megtalálható az, hogy a daktiloszkópia segítségével 1760 álnevet használó egyént sikerült leleplezni.

A daktiloszkópiával összefüggésben nagyon fontos megemlíteni **Alphonse Bertillon** francia rendőrtisztviselő nevét, és az ő általa kidolgozott módszert, amely a személy- azonosítás terén nagy előrelépést jelentett.

Bertillon párizsi rendőrtisztviselő volt, akinek a személyazonosítási rendszere három részből állt: személyleírásból, fényképezésből és antropometriából (csontméréstan). Bertillon is kiindult abból a tételből, amiből annak idején Sir William Herschel az ujjnyomokkal kapcsolatban, vagyis hogy a kifejlődött embernél bizonyos testrészeknek a méretei a kor előrehaladtával nem változnak meg. Így ő a testrészek pontosan felvett méreteiből, és azoknak az adataiból egy nagyon szabatos leírás alapuló rendszert hozott létre.

Bertillon 11 mérést javasolt a rendőrségeknek ekkoriban: először is feljegyezni a fej hosszát és a szélességét, a bal középujj hosszát, a bal láb hosszát, a bal alsókar hosszát, és így tovább. Mindezek mellett fontos felvenni az illető személyleírását, különös ismertetőjeleit, a jobb kéz hüvelykujjának, mutatóujjának és gyűrűsujjának a lenyomatát. A bűnelkövetőtől így nyert adatok - különösképpen az elkészített fényképpel együtt - már alkalmassá váltak arra, hogy nyilvántartásba vegyék, ezáltal a nyilvántartásban is elhelyezzék.

Mindezek alapján a rendőrségben felmerült az a kérdés, hogy mi történik abban az esetben, ha az illető hamis nevet használ és esetleg volt már korábban is összeütközése a törvénnyel. Erre Bertillon válasza az volt, hogy az így felvett mérések elegendők ahhoz, hogy ezen kérdések tisztázásra kerüljenek a nyilvántartásban felvett adatok alapján. Ez a rendszer nagyon hamar elterjedt, például Németországban közel 70 mérőállomást vezettek be, azonban a módszer hátránya abban állt, hogy csakis kifejlődött emberekre volt alkalmazható, így fiatalabb, még fejlődésben lévő egyénekkel szemben a mérések fölösleges munkának bizonyultak.

A Bertillon-módszernek a hátrányát okozta az, hogy miután az indiai angol gyarmatokon, majd Angliában is már bevezették, a daktiloszkópia megjelenésével- amely egyszerűbbnek és megbízhatóbbnak bizonyult - teljesen háttérbe szorult.²⁹

II/2. A daktiloszkópia megjelenése Magyarországon

A daktiloszkópai nyilvántartást a brit minta alapján vezették be Magyarországon, amelynek a kialakítása **Dr. Pekáry Ferenc** kerületi rendőrkapitány nevéhez fűződik. Ő 1902-ben Londonban ismerte meg a Galton-módszert, ami pontosabb, megbízhatóbb bűnügyi nyilvántartásnak minősült az eddigiekkel szemben. Ez a módszer Indiából származott, és a levett ujjlenyomatok alapján tette lehetővé a „lehetségesnek mondott” bűnelkövetők azonosítását.

---

²⁹ Szigetvári Oszkár: A magyar bűnügyi nyilvántartás kezdete, in: Parádi József (szerk.): Ünnepi parergák Boda József 65. születésnapja tiszteletére, Salutem 4. Szemere Bertalan Magyar Rendvédelmi-történelmi Tudományos Társaság, Budapest, 2018. ISBN 978-615-80-3097-7 + Tremmel-Fenyvesi-Herke: Kriminálisztika. Tizedik fejezet: Személyazonosítás, daktiloszkópia, profilalkotás- Dialóg Campus Kiadó, Budapest, 2009.

Ez az ujjlenyomat - azonosítás a következőképpen történt: egy horgonylemezre tintát öntöttek, amit gumihengerrel kentek szét, az ujj lenyomatát a tintába helyezték.

Ennek alapján megállapíthatóvá vált, hogy ez a minta minden embernél eltérő sajátosságot mutat. Anglia után Európában, és első ízben Európán belül Magyarországon került bevezetésre a Galton féle technika.

1902-ben, a bevezetés évében 2000 lenyomat került levételre, amelyek segítségével több esetben sikerült álnevet használó bűnelkövetőket azonosítani, és ezáltal a törvény elé állítani.

Ezt a daktiloszkópai nyilvántartást a későbbiekben fényképek, helyszíni feljegyzések és további nyilvántartások is kiegészítették, hogy még precízebb és még alaposabb legyen a nyilvántartás, amely elősegíti a bűnüldöző szervek hatékony és sikeres munkáját.

Kezdetben ezt a módszert nem nagy lelkesedés fogadta, azonban a későbbi dánosi négyes rablógyilkosság tettesének ekképpen történő felderítése még a legszkeptikusabbakat is meggyőzte.

A sikerek láttán 1906-tól a Magyar Királyság ügyészségei is vállalták, hogy a hatáskörük alá tartozó fogházak rabjaitól is ujjlenyomatokat vesznek, és 1908-tól a járásbíróóságokon is elrendelésre került az ujjnyomatoknak a rendszeres rögzítésre.

Időközben a daktiloszkópia használata Európa szerte, így Magyarországon is elterjedt, és a rendszer bűnügyi alkalmazása is egyre inkább általánossá vált.

Később kialakult az egyujjas nyilvántartási rendszer is. Az 1990-es évek informatikai fejlődésének eredményeként megjelentek az automatizált ujjlenyomat - azonosító rendszerek is (AFIS).

A jelenlegi szabályozást tekintve fontos megemlíteni a 12/2016. (V.4.) BM rendeletet, amely az arcképmás, ujj- és tenyérynymat, valamint DNS-profil meghatározására alkalmas anyagmaradvány rögzítésének, illetve ujj- és tenyérynymat, és szájnyalkahártya-törlet levételének részletes technikai szabályairól, a DNS-profil meghatározásainak szakmai-

módszertani követelményeiről, továbbá a nyilvántartás technikai vezetésének részletes szabályairól rendelkezik.³⁰

II/3. A híres dánosi rablógyilkosság

Ahogy az jelen fejezet II/2. pontjában is kifejtettem, a daktiloszkópia tudományát **Dr. Pekáry Ferenc** rendőrfőkapitány-helyettes 1902-ben hozta haza Londonból. Kezdetben erre a módszerre sokan szkeptikusan tekintettek, azonban **Dr. Gábor Béla** volt az, aki a Dr. Pekáry Ferenc által Angliából hazahozott módszert sikeressé tette. Ez a siker egy sajnálatos és borzalmas, 1907-ben Dánoson megtörtént négyes rablógyilkosságnak a történetéhez fűződik.

Amikor Dr. Pekáry Ferenc kerületi rendőrkapitány Magyarországra hozta a Londonban töltött napjaiban szerzett és daktiloszkópiával kapcsolatos tapasztalatait, elsőként **Rudnay Béla főkapitány** volt az, aki felismerte ennek a jelentőségét.

1904-től a Budapesti Rendőrkapitányságon igyekeztek ezt a módszert elterjeszteni, amelynek a gyakorlati munkájába **Dr. Gábor Béla, mint rendőrségi segédfogalmazó** is bekapcsolódott, és megtett mindent annak érdekében, hogy ez a módszer egyre nagyobb teret nyerjen. Így 1905. február 25-én a Magyar Jogászegylet teljes ülésén előadást tartott „A dactyloscopia rendszere” címmel.

1905-ben írta meg az első hazai szakkönyvét Dr. H. Arányi Taksony rendőrségi tanácsossal közösen, amely már teljes egészében a magyar gyakorlatra épült. Ebben a könyvben különböző ujjnyom-fajtákat különböztettek meg egymástól, és ezekről részletesen is írtak. Három alapvető ujjminta típust különböztettek meg egymástól a Galton-féle módszer szerint, az ív, a hurok és az örvény alapján. Később ezt a rendszert Kiss Ernő 1951-ben írta le részletesen.³¹

---

³⁰ Szigetvári Oszkár: A magyar bűnügyi nyilvántartás kezdete, in: Parádi József (szerk.): Ünnepi parergák Boda József 65. születésnapja tiszteletére, Salutem 4. Szemere Bertalan Magyar Rendvédelmi-történelmi Tudományos Társaság, Budapest, 2018. ISBN 978-615-80-3097-7

³¹ Anti-Balláné-Barta-Bócz-Cserhalmi-Déri-Déri-Egyed-Fényes-Finster-Füredi-Gál-Janja-Juhász-Katona-Katonáné-Kertész-Krispán-Künos-Lakatos-Lichtblau-Lontainé-Matus-Máté-Molnár-Pádár-Pintér-Romasz-Solymosiné-Szoldán-Tauszik-Tóth I.-Tóth M.-Tóth P.-Veress-Vigh-Woller-Kriminalisztika BM Kiadó 2004.-394. oldal

A híres dánosi bűntény állandó hivatkozási adat a daktiloszkópia vonatkozásában, azonban ez az eset a magyar kriminalisztika történetében nincsen tudományosan feldolgozva, és a kriminalisztika területén is igen sok ellentmondást, illetőleg kérdést vetetett fel.³²

Az 1907-es híres dánosi rablógyilkosság története a következő volt:

A dánosi rablógyilkosság a dualizmus korának egyik legnagyobb visszhangot kiváltó, és máig is vitatott bűneseteként vált hírhedtté.

1907-ben ismeretlen tettesek kirabolták a dánosi csárdát, és négy embert meggyilkoltak. Ezért a rablógyilkosságért végül vándorcigányokat helyezett vád alá a bíróság, majd el is ítélték őket. Ez az eset nem azért vált hírhedtté és egyben híressé, mert akadtak olyanok, akik kételkedtek a gyanúsítottak bűnösségében, hanem azért is, mert felszínre hozott egy sor olyan problémát, amely a bűntény elkövetése előtt, alatt és után is létezett. Ezeknek a megoldása nem tűrt már további halasztást.

1907. július 19-én éjjel Szarvas István csárdás 22.00 és 24.00 óra között befordult a söntésbe, hogy egy vendégének bort hozzon, majd lövések dördültek el, üvöltés és bútorok recsegése hallatszott.

Ekkor egy tejeskocsi tért be a Szarvas-portára.

Tekintettel arra, hogy a falu messze volt, az emberek aludtak, senki sem látta azt, hogy ki/kik léptek ki a csárda ajtaján. Mindenesetre annyi tudható volt, hogy aki/akik utoljára kilépett/kiléptek, az/azok búcsúzóul felgyújtotta/felgyújtották az épületet, hogy ne maradjon semmilyen nyom. A lángokban álló csárdára csak másnap hajnalban figyeltek fel, és kezdték meg az oltást a falubeliek. Borzalmas kép tárult ekkor eléjük: meggyilkolták Szarvas Istvánt, a feleségét, a 18 éves lányukat, valamint Tabányi Pál tejeskocsist, aki összekaszabolva, élettelenül feküdt a csárda padlóján.

---

³² Ibolya Tibor: Elfelejtett kriminalisták: dr. Gábor Béla, a daktiloszkópia első magyar szakértője- Belügyi Szemle 2014/3. szám+ Gaál György: A dánosi rablógyilkosság-<https://mediakutato.hu/cikk/2007-03-osz/01-danosi-rablogyilkossag>.2019.10.04.+Anti-Balláné-Barta-Bócz-Cserhalmi-Déri-Déri-Egyed-Fényes-Finster-Füredi-Gál-Janza-Juhász-Katona-Katonáné-!Kertész-Krispán-Künos-Lakatos-Lichtblau-Lontainé-Matus-Máté-Molnár-Pádár-Pintér-Romasz-Solymosiné-Szoldán-Tauszik-Tóth I.-Tóth M.-Tóth P.-Veress-Vigh-Woller-Kriminalisztika BM Kiadó 2004.394.odal

Az eset súlyosan megrázta a közvéleményt, és ezt követően minden bulvár- és napilap a Dánospusztán történt gyilkossággal kezdett foglalkozni. *Miután a holttesteket megvizsgálták, megerősítést nyert az a tény, hogy gyilkosság történt.*

A nyomozás késve indult meg, ráadásul nagyon kevés nyom maradt. A csendőrség akkoriban azt a hipotézist fogadta el, hogy a feltételezések szerint vándorcigányok érkeztek vendégként, és ők követték el a négyes gyilkosságot.

A csendőrség gyanúját az is megerősítette, hogy Navratil László csendőrmesternél a gyilkosság előtt megjelent egy cigányasszony és közölte, hogy az Orbán-Kolompár család rablógyilkosságra készül.

A csendőrség nagyon sokáig semmilyen eredményt nem tudott felmutatni, ami a közvéleményt megnyugtathatta volna. A bűnjelek összegyűjtése és a tanúvallomások felvétele után a hatóságoknak a gyanúja a település határában élő vándorcigányokra terelődött. Ezt követően felmerült a gyanú a csendőrökben az iránt is, hogy a Balgó-Hévízi kapás parasztok lehetnek az elkövetők, akik dohánycsempészek voltak, és korábban már Szarvas István csárdás fel is jelentette őket.

Ezt követően merült fel a csendőrökben az a „gyanú”, hogy Szarvas István utolsó vendégei biztos, hogy nem a vándorcigányok voltak, hiszen tőlük félt, ezért őket nem engedhette be, annál inkább a négy dohánycsempészt.

A Szarvas család kiirtása és Tabányi Pál kocsis meggyilkolása után nyilvánvalóan a dohánycsempészek elmenekültek, és ezt követően jelenhettek meg a vándorcigányok, akik kirabolták a csárdát. Mindezek után távoztak, és valakik - de biztos, hogy nem a vándorcigányok - felgyújthatták a csárdát.

A korabeli lapok szerkesztői valószínűleg érezték, hogy ezt az eszmefuttatást senki sem fogja komolyan venni, így a közvéleményt sem fogja megnyugtani.

Ezt követően felmerült egy olyan teória is, hogy Szarvas István lánya, Szarvas Teréz kikoszorózott kérője követhette el a rémséges mézszárlást, aki féltékenységből tehetta.

Ilyen és efféle teóriák keringtek a korabeli lapokban.

A csendőrök szerint azonban három család vett részt a mézárásban, a Sztojka, a Lakatos és a Kolompár család. Kolompár Balogh Tuta beismerő vallomást is tett, és azt állította, hogy ő követte el a dánosi kocsmában történt gyilkosságot nyolcadmagával.

Ezt követően jelent meg **egy 15 éves cigánylány, Lakatos Róza Lina, aki az eset koronatanújává vált.**

Elmondta, hogy a gyilkosság után a vándorcigányok egy erdőben találkoztak, ahol ő maga is jelen volt, és kihallgatta, hogy ezek a férfiak miről beszélgettek. Vallomása szerint Kolompár Balogh Tuta gyújtotta fel a csárdát, és kétszer is rálőtt a párra.

Sokan megkérdőjelezték ennek a fiatal lánynak a szavahihetőségét, a korabeli lapok szerint a csendőrök őt is megkínozták, és a gyermek nyilvánvalóan az ütés és az éheztetés hatására sokkal hamarabb tört meg, ezért tette meg ezt a vallomását.

A vádlottakról nagyon kevés információ volt akkoriban.

1908-ban mindenesetre a vádlottak padjára került Lakatos János Parnó, Lakatos Lajos Dolár, Sztojka Bajka, Balog Tuta, Lakatos János Kuna, Németh Vrana, Surányi Ignác, Surányi Márton, Kolompár Zelfi, Lakatos Dola, Kolompár Buer, Surányi Julcsa, Lakatos Mari és Lakatos Róza.

A legtöbb figyelem a „cigány Don Juan”-ként emlegetett **Kolompár Balog Tutára** irányult, aki ébenfekete hajával, fess megjelenésével nagyon „szép” férfinak számított. A korabeli lapoknál nagyobb népszerűségnek örvendett, mint egy korabeli primadonna.

A tárgyalás eseményeit minden jelentős napilap nyomon követte, és napról napra adták a tudósításokat a fejleményekről a nagyközönségnek.

Az eset megítélése egyáltalán nem volt egyszerű, és az esküdtek nem tudtak egy nap alatt dűlőre jutni. A hallgatóság köreiben meg voltak arról győződve, hogy az igazi tetteseket kerítették kézre, és ezért a bíróságtól szigorú ítéletet vártak. A korabeli újságok politikai pártállásuktól függően foglaltak állást a kiszabandó büntetésről, és egyöntetűen halálbüntetést követeltek.

Meglepően azonban a halálbüntetés, azaz az akasztás elmaradt, mert az **akkori ügyben eljáró bíró, Rónay Kamill** kijelentette, hogy ő idős korára figyelemmel már nem fog kiszabni halálbüntetést.

A sajtó arra is felhívta a figyelmet, hogy csak közvetett bizonyítékok szóltak a cigány származású gyanúsítottak ellen. A döntéshozók figyelemmel voltak az elkövetőként megjelölt személyek bizonytalan életkorára is, és arra sem derült fény teljes mértékben, hogy ki/kik és milyen szerepet játszott/játszottak a mérszárlásban.

Így az ítélet szerint Sztojka Parnót, Dolárt és Trokár Marcsát életfogytig tartó büntetésre ítélték, míg a főbűnösként kikiáltott Balogh Tuta, valamint Sztojka Bajka és Lakatos Kuna 15 év fegyházbüntetéssel zárta ezt az esetet. Ez az ítélet erőteljesen megosztotta a korabeli közvéleményt.

Ahogy már azt korábban is említettem a daktiloszkópia magyarországi térhódítása Dr. Gábor Béla nevéhez fűződik, és népszerűsítése a dánosi rablógyilkossághoz, illetőleg az itt adott szakértői véleményéhez kapcsolódik. A dánosi bűntény állandó hivatkozási alap a magyar daktiloszkópiában, ugyanakkor nagyon sok ellentmondást és kérdést vetetett fel az ügy.

1912-ben jelent meg egy szakkönyv, amelyet a dánosi rablógyilkosság vizsgálatának egyik főszereplője, Dr. Gábor Béla írt, amelyben a dánosi ügyben adott daktiloszkópiai szakvélemény teljes egészében szerepel.

Az eljárásban Dr. Gábor Béla által adott szakvélemény megállapította, hogy:

- a helyszínen több ujjlenyomat is volt, többek közt poháron, azonban azok - feltehetőleg a szállításkor - azonosításra alkalmatlanná váltak,***
- ún. perdöntőnek is számító és azonosításra is alkalmas ujjlenyomatok egy poháron voltak,***
- az ujjlenyomat nem volt véres, és az a kéz izzadsága, zsírossága miatt rögzült a poháron, továbbá***
- ez az ujjlenyomat nagy valószínűséggel Lakatos Balog János, alias Sztojka Parnó jobb hüvelyk- és mutatóujjáról származhatott.***

Hogy mi is történt valójában a dánosi csárdában 1907-ben, ki, illetve kik voltak az elkövető/elkövetők, igazából sosem derült ki, azonban az eljárás során a Dr. Gábor Béla által adott daktiloszkópai szakvélemény igazán „meggyőzőnek” mutatkozott. Ezt követően Dr. Gábor Béla mindent megtett, hogy népszerűsítse a daktiloszkópiát.

Ezt jól példázza az is, hogy a Magyarország című lap arról adott tudósítást, hogy a dánosi per alig ért véget, azonban a dánosi csárdában „lefoglalt” pohárról levett ujjlenyomatokat már az államrendőrség országos művészi és tudományos fényképkiállítás tudományos osztályában is bemutatták, ahol is igazán nagy népszerűsége tett szert.³³

III. A BIOMETRIKUS ADATOK

III/1. Biometrikus adatok fogalma, rögzítése és azonosításának rendszere

A **biometria** szó **görög** eredetű, a *bios* (élet) és a *metrein* (megmér, összemér) szavakból származik.

A biometrikus adat egy olyan adat, amely egy embernek a mérhető testi adatait, jellemzőit képezi le.

A biometrikus adat alapján tudjuk azonosítani azt az embert, aki például szembejön velünk az utcán, vagy akivel telefonbeszélgetést folytatunk le, ...stb. Megállapítható, hogy a mai világban már nemcsak maga az ember tud azonosítani, hanem az erre a célra létrehozott számítástechnikai eszközök is.

Elmondható, hogy ezek eddig leginkább a büntetőeljárásokban volt használatosak, azonban most már az élet egyre több területén találkozhatunk velük, mint például valamilyen tevékenységünk igazolása-, azonosításaképpen.

---

³³ Ibolya Tibor: Elfelejtett kriminalisták: dr. Gábor Béla, a daktiloszkópia első magyar szakértője- Belügyi Szemle 2014/3. szám

Biometrikus azonosításra leginkább a kéz, a szem, az arc, az aláírás, a hang vizsgálata és a DNS- azonosítás szolgál. ³⁴

1. A kéz vizsgálata:

E körben az azonosítás történhet ujjlenyomat vagy tenyérnyomat alapján, másrészt kézgeometria alapján. Ujj-, illetve tenyérnyomat alapján az ujjbegy, illetve a tenyér mintázatát jegyzik fel. Ez ujjlenyomatnál körülbelül 40-60 pontot jelent, de már 8-12 pont esetén is azonosítható az érintett személy.

Az azonosítási rendszerben zavart okozhat ujjlenyomatnál egy kesztyű viselése, tenyérnyomatnál pedig gyűrű viselése, illetőleg a kéznedvességnek a változása is.

2. Retina:

A retinát alacsony fényforrással tapogatták le, amelynek során egy adott pontra kell összpontosítani úgy, hogy a fej mozdulatlan marad. Mindezen módszer például az egypetéjű ikreknél nem lehetséges. Ebben az esetben archóterkép készül, mert ha a testhőmérséklet akár nő vagy csökken, nem változik meg akkor sem az arc hőterképe. Ez a módszer azonban nagyon költséges.

3. Aláírás:

Ennek alapján az aláíró, illetőleg annak személye teljes bizonyossággal megállapítható akkor is, ha két aláírás teljesen azonosnak tűnik, hiszen egy írásnak a dinamikáját, a szavaknak az alakját nem lehet utánozni.

4. Hanganalízis:

Egy sokrétű művelet, akusztikai jellemzők vizsgálata. Rövid ideig tartó művelet, azonban egy rekedtség, háttérzaj, stb. az ember hangját módosíthatja.

---

³⁴ Nagy Klára: A biometrikus azonosítás új iránya, Jog, állam, politika 2010.2. évf.1. sz.- 73-76. oldal

5. DNS- azonosítás:

Ez az azonosítási forma főként büntetőeljárásokban terjedt el, hiszen nagymértékben és sikeresen segíti egy bűncselekmény elkövetőjének a kézrekerítését.

Egy DNS minta elkészítése azonban igen komoly szakértelmet és laborfelszereltséget igényel, ezért elmondható, hogy egyben igen időigényes művelet is. Így naponta körülbelül csak 100 minta készíthető el.

Összegzésképpen megállapítható, hogy a biometrikus adatok egyes fajtái rögzítési technikáinak egy része a személyek magatartásához fűződik, mint például az aláírásminta, a testillat, a hang, míg más részük fiziológiás jellemzőket részesít előnyben, mint például az ujjlenyomat, a retina elemzés, a hang felismerés...stb.³⁵

A biometrikus azonosító rendszereknél háromféle rendszert különböztetünk meg egymástól.

1. / Az egyik rendszer arra a kérdésre ad választ, hogy „Az vagyok, akinek mutatom magam?”, tehát személyazonosságot állapít meg, és a tárolt adatok alapján a személy testével való összehasonlításra kapunk egy igen-nem választ.

2. / A második rendszer pedig a „Ki vagyok én?” típusú kérdésre adja meg a választ, ahol is a tárolt adatokat megkülönbözteti a többitől, azoktól, akiknek a biometrikus adatai egyszer már tárolásra kerültek. Ennek a típusú rendszernek a lényege abban rejlik, hogy egy bizonyos specifikus adat kerül összehasonlításra, a már levett és korábban is tárolt a többi adattal.

3. / Mindezekről megkülönböztetünk egy harmadik biometrikus azonosítási rendszert is, amely kódot, illetve eszközt hasonlít össze. A kód szerinti felismerésnél egy logikai világ áll a központban, amelynek veszélye abban áll, hogy az ember elfelejtheti ezt a kódot, másokkal közölheti, ami visszaélésre adhat okot, míg az eszköz segítségével történő azonosításnál egy

---

³⁵ Nagy Klára: A biometrikus azonosítás új iránya, Jog, állam, politika 2010.2. évf.1. sz.- 73-76. oldal

fizikai vizsgálatra kerülhet sor, ebben az esetben előfordulhat, hogy magát az eszközt elveszítjük, elfelejtjük magunkkal vinni, ellopják,...stb³⁶.

Nagy port kavart az Európai Tanács 2252/2004/EK rendelete³⁷, ami a biometrikus útlevélnek a bevezetését célozta meg, ami két biometrikus azonosítót is tartalmaz.

Mindezek mellett a vízumot és a tartózkodási engedélyt is biometrikus adatokkal kívánták ellátni, mely mind a tagállamokban, illetve Magyarországon is több aggályt vetett fel. Leginkább azt, hogy egyrészt igen költséges mindenkitől ujjlenyomatot venni, másrészt viszont komoly adatvédelmi problémákat is felvetett.

Főképp azt, hogy ezzel lehetővé válik szinte egy gombnyomással, hogy mindent megtudjunk valakiről, vagyis hogy hol járt, mikor ért be a munkahelyére, mikor használta az ujjlenyomat - azonosítójával kombinált kártyáját....stb. Mindez egy ember magánszférájába történő teljes mértékű beavatkozást jelent, személyes adatainak teljes körű felhasználásával.

Több szervezet, köztük a Privacy International is aggályát fejezte ki, mégpedig azzal kapcsolatban, hogy indokolatlanul és szükségtelenül avatkoznak bele az emberek magánszférájába. Ugyanezen az állásponton voltak a magyarországi civil szervezetek is, akik kifejezték tiltakozásukat az új útlevél bevezetésével szemben (pl.: az Eötvös Károly Központi Intézet, a Magyar Helsinki Bizottság, a Társaság a Szabadságjogokért,....stb.).³⁸

/ A biometrikus útlevélről, használatának bevezetéséről, illetőleg az ezzel kapcsolatos adatvédelmi problémákról jelen dolgozatom III. fejezetében bővebben foglalkozom./

III/2. Az ujj- és tenyérlenyomatok bűnügyi célú kezelése

Az ujj- és a tenyérlenyomatok a biometrikus azonosítók csoportjába tartoznak. Ezek az adatvédelem szempontjából a különleges adatok körébe sorolandók, ezért magasabb szintű védelmet igényelnek.

---

³⁶ Nagy Klára: A biometrikus azonosítás új iránya, Jog, állam, politika 2010.2. évf.1. sz.- 73-76.oldal

³⁷ A Tanács 2252/2004/EK rendelete (2004. december 13.) a tagállamok által kiállított útlevelek és úti okmányok biztonsági jellemzőire és biometrikus elemeire vonatkozó előírásokról. HL L 385., 2004.12.29. 1-6. o.

Kialakulásuk egészen a barlangrajzok időszakáig vezethető vissza, és napjainkban főképpen bűncselekmények helyszínén talált, mint nyomozást segítő információként értékelhetők.

Mint ahogyan azt a dolgozatom II. fejezetében is kifejtettem, a **daktiloszkópiáról**, azaz „az ujjlenyomatok szemléléséről” továbbra is elmondható **három törvényszerűség:**

változatlanság, egyediség és az osztályozhatóság.

Az ujjlenyomatról, és ezáltal a tenyérlenymatról is elmondható, hogy abszolút megbízható, változatlan és individualitáson, egyéni jellemzőkön nyugszik.

A bűnfelderítő munkában nagyon fontos szerepe van a számítógépes ujjnyomat -azonosító rendszereknek, amelyeknek a neve automatikus ujjnyomat azonosító rendszer (AFIS).

A rendszer 1993-ban került bevezetésre Magyarországon. Ennek a rendszernek a segítségével a bűncselekmény helyszínén rögzített ujjnyomtöredék alapján sikerrel lehet a rendszerben tárolt valamely személy ujjlenyomatával összehasonlítva azonosítani az elkövetőt.

A rendszer lényege abban rejlik, hogy automatikusan digitalizálja és tárolja a bejött ujjlenyomatokat, és összehasonlítja az ujjnyomszakértő által bevitt, a bűncselekmény helyszínén talált ujjlenyomat - töredékekkel.

Az AFIS-nak a térhódításával számos régen lezárt bűnügyben, ahol ismeretlen volt a tettes, felderítésre került az elkövető személye. Ilyen eset volt az Egyesült Államokban, amikor 1963-ban egy 43 éves felszolgálónőt, Thora Marie Rose-t kegyetlenül megvertek, illetőleg felakasztották. Ezt a felszolgálónőt kalapáccsal verték meg, és a selyemharisnyájával akasztották fel.

Az elkövető úgy hatolt be a lakásba, hogy a lakás hátsó ablakának az üvegét eltávolította, és ezáltal az üvegen számos ujjlenyomatot hagyott maga után. Mivel akkor még nem működött ez a rendszer, ismeretlen maradt Thora Marie Rose gyilkosa, azonban mikor bevezetésre került a rendszer, elvégezték az azonosítást és előkerült az elkövető, akit 1993-ban

életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélték, egy tulajdonképpen 30 évvel korábban elkövetett emberölésért.³⁹

Az AFIS rendszer egy számítógépes ujjnyomazonosító rendszernek az összefoglaló elnevezése, azonban a világban ma már többféle számítógépes ujjlenyomat - azonosító rendszer létezik. Ezen rendszereknek a kidolgozásával, illetőleg felhasználásával a magánszférában is számos nagy cég foglalkozik.

Párizsban 1992-ban hoztak létre egy automatizált ujjnyomat kartoték-rendszert. Ez nemcsak raktározza az AFIS rendszer által tárolt adatokat, hanem ha egy adott ügyben nem sikerült eredményre jutni, akkor ezt is rögzíti, mint meg nem oldott ügyet.

Az AFIS rendszernek a lényege a kizárás és nem az azonosítás.

„Az AFIS-rendszerek tízujjas ujjnyomatok, tenyéryomatok, valamint bűncselekményi ujjnyom- és tenyéryom töredékek adatbázisaiból állnak.”⁴⁰

Kizárja azokat az ujjnyomokat, amelyek nem azonosak a rendszerbe bevitt ujjnyomokkal. Mind a bevitel, mind pedig az azonosság kimondása minden esetben a szakértő feladata. Ő hasonlítja össze a számítógép által felkínált nyomokat, és zárja ki, vagy azonosítja azokat. Ha azonosság mutatkozik a bevitt ujjnyomtöredék és a rendszer által feladott ujjnyomat között, akkor összehasonlítja a helyszíni ujjnyomtöredékekkel. Ez alapján készíti el a szakvéleményét, és küldi meg az illetékes hatóságnak.

Hazánkban ma már elmondható, hogy szinte csak és kizárólagosan számítógépes ujjnyomazonosítást végeznek. 2002. eleje óta a Budapesti Bűnügyi Szakértői és Kutató Intézetben működik egy új AFIS rendszer, amelynek adatbázisa folyamatosan töltődik, ezzel segítve a bűnügyi helyszínen talált ujjnyomok azonosításával az elkövetők mihamarabbi kézre kerítésének a sikerességét.

A hagyományos daktiloszkópiái tízujjas nyilvántartás alapján a következőképpen történik meg a személyazonosítás:

---

³⁹ Nagy Klára: A biometrikus azonosítás új iránya, Jog, állam, politika 2010.2. évf.1. sz. - 73-76. oldal

⁴⁰ Anti-Balláné-Barta-Bócz-Cserhalmi-Déri-Déri-Egyed-Fényes-Finster-Füredi-Gál-Janja-Juhász-Katona-Katonáné-Kertész-Krispán-Künos-Lakatos-Lichtblau-Lontainé-Matus-Máté-Molnár-Pádár-Pintér-Romasz-Solymosiné-Szoldán-Tauszik-Tóth I.-Tóth M.-Tóth P.-Veress-Vigh-Woller-Kriminalisztika BM Kiadó 2004.-402. oldal

Elsőként a helyszínen talált ujjnyomot hívják elő, illetőleg rögzítik egyéb más maradványokkal és releváns nyomokkal egyetemben, amelyek rögzítésére és csomagolására a helyszíni szemle folyamán az úgynevezett dinamikus (nyomkereső) szakaszban kerül sor.

Ennek a menetét precízen meg kell szervezni, hogy a helyszínen talált nyomok, anyagmaradványok ne semmisüljenek meg, hiszen ezek ki vannak, illetőleg ki voltak téve az időjárás, természeti, illetőleg egyéb emberi tevékenység miatti megsemmisülésnek. Ezt a cselekményt végezheti helyszínbiztosító rendőr, vagy szemlebizottság is.

A nyomfelkutatási eljárás során első körben a szabad szemmel látható anyagmaradványokat kell felkutatni, illetőleg szabad szemmel nem, vagy csak nehezen látható nyomok esetén a helyszínen, vagy pedig a laborban történik meg ezen nyomoknak az előhívása. A helyszínen történhet fizikai eljárással, az ún. klasszikus módszerrel vagy porozás révén, laborban pedig nyilvánvalóan kémiai, vagy vegyszeres eljárással.

Az, hogy melyik módszert választja a bűnüldöző szerv, nagymértékben függ attól, hogy történt-e változás a helyszínen, mennyi idő telt el az anyagmaradvány keletkezése óta, milyen bűncselekmény történt, mekkora a terület, amit fel kell kutatni...stb. A teljességre kell törekedni, és feltétlenül arra, hogy a helyszínen még fellelhető és ép nyomok ne semmisüljenek meg, és alkalmasak legyenek akár a laborban, akár a helyszínen végzett azonosításra.

A helyszínen rögzített nyomok előhívására több módszer is létezik

- mechanikus előhívás: különböző nyomhordozó felülettől eltérő színű porokat használnak, ezt lefotózzák és ragasztószalaggal rögzítik. Ez csak és kizárólag sima felületen alkalmazható, például: ablaküveg, edény...stb.
- különböző kémiai előhívó anyagok révén, ezek közül is a ninhydrin a legalkalmasabb (például a láthatatlan verejték előhívására az iratokon is).
- a legmodernebb a lézerrel történő ujjnyomkutatás és felvétel, amit az izzadtság foszforeszkáló hatása segít elő.

Ennek előnye, hogy olyan nyomok is előhívhatók így, amelyek más módszerrel nem valamint, hogy nem roncsolja a bizonyítékokat.

- Végül nagyon ígéretesnek tűnik, azonban kissé költségesnek a mikroorganizmusok kutatása, ahol bizonyos baktériumfajták segítségével hívhatók elő olyan ujjnyomok, amelyek más módszerrel nem.

A jelenlegi nyomrögzítés során a fizikai előhívási módszerek a verejtékben található faggyú tapadását használják. A nyomhordozóra megfelelő mennyiségű port visznek fel ecsettel, és ez alapján válik láthatóvá a nyom. A fluoreszkáló porok lehetővé teszik a nyomok fényképezését színes alapfelületeknél.

Ebben az esetben a nyomra port visznek fel, amely pornak a típusát mindig a felület határozza meg. Léteznek speciális porok, amelyek jobb tulajdonsággal rendelkeznek, és léteznek koncentrált porok is. Az egyik leggyakrabban használt por a mágnespor, mely vasrészecskéket és pigmentet tartalmaz, és csak mágnes ecsettel vihető fel. Amennyiben ezen por felvitelre kerül a nyomra, úgy az láthatóvá válik.

Fizikai, kémiai előhívási eljárás során használják a jódgőzölést, amelynek során a jódból származó gőzöket a daktiloszkópiai nyom olajos, zsíros részei elnyelik, barnás elszíneződést eredményezve.

A ninhydrin cellulóz alapú felületeken alkalmas nyomrögzítésre, nyomdai eljárással kezelt papírokon nem, és akként működik, hogy a daktiloszkópiai nyomban lévő aminosavakkal lép reakcióba, amely lilás elszíneződést okoz.

A helyszínen megfelelően láthatóvá tett és rögzített nyomokat csomagolni és hitelesíteni kell. A csomagolással kell biztosítani, hogy a szakszerűen rögzített nyomok ne szennyeződjenek, róluk ne kerüljön le semmi, és rájuk se kerülhessen idegen anyag. A helyszínen levett daktiloszkópiai nyomokat célszerű papír alapú bűnjeltasakba csomagolni, és célszerű a nedves tárgyakat - amennyiben lehetséges - szobahőmérsékleten kiszárítani, hogy a mikroorganizmusok bomlásából eredő anyagok a szállítás során ne rongálják, illetőleg ne semmisítsék meg a levett nyomot.

A csomagoláson túl fontos figyelni a hitelességre, ennek érdekében bűnjelcímkével kell ellátni a levett nyomokat. ⁴¹

Hosszú időn keresztül használták, majd később a számítógépes ujjnyomkeresés bevezetésével eltűnt, de aztán újra előtérbe került az ún. **egyujjas (monodaktiloszkópiás) bűnügyi nyilvántartás.**

Nagyon alkalmas a helyszínen ujjnyomot hátrahagyó személy kilétének pár perc alatt történő megállapítására.

Ez lehetővé teszi azt is, hogy menet közben is megállapítható legyen az, hogy a különböző helyszíneken hátrahagyott ujjlenyomatok egyazon személytől származnak-e vagy sem.

Az egyik legismertebb ilyen monodaktiloszkópiai nyilvántartás Battley nevéhez fűződik (1930). Ekkor a kisujj kivételével minden ujj nyomát külön rögzítették, így ezen adatbázis létrehozásakor minden személy nyolc ujjnyomatának összes jellemzője feltüntetésre került. Így a bűncselekmény helyszínén talált akár egyetlen ujjnyomattól is ki lehetett keresni a lehetséges személyeket.

Manapság már minden ujjlenyomat - felvételkor készítenek **tenyérlenymatot is**, mert mindkét kéz tenyerének belső felületén értékes és azonosítására alkalmas bőr található. 1997-ben a Cambridge-i rendőrségen fejlesztették ki és vezették be az első AFIS tenyérlenymat- olvasó és -azonosító rendszert.

A tenyérlenymatoknak a készítésére nincsen sajátos és különleges eljárás, ugyanúgy történik, mint az ujjnyomat - rögzítés. Különbözik mégis az ujjlenyomat - rögzítéstől, hiszen a tenyérlenymatok levétele esetében nagyobb annak a veszélye, hogy szegényes, eltorzult és nem tökéletes lenyomat keletkezik vagy marad hátra, mint az ujjlenyomat esetében. Különösen igaz ez egy helyszínen rögzített tenyérlenymatra. Teljesen ép tenyérlenymat szinte soha nincs a helyszínen, és sokszor még gondot okoz a szakértőknek ezen nyomatoknak a beazonosítása is, főként az, hogy a tenyér mely részéről származik a megtalált nyom. Gondot okozhat az is, hogy valóban tenyérről származik-e, avagy sem, esetlegesen nem

---

⁴¹Személyes riport Tar László r. alezredessel, a B.-A.-Z. Megyei RFK Bűnügyi Technikai Osztályának vezetőjével

ujjlenyomat -e a megtalált és rögzített nyom. Elmondható azonban az, hogy fizikálisan egy tenyérfelület sokkal nagyobb, mint az ujjbegy, ezért sokkal több azonossági jellemző is megállapítható belőle.

A tenyérnyomatokkal történő azonosítás csak kevés bűnügyben alkalmazható. Elképzelhető azonban, hogy sikerre vezet és megadja a választ, hogy ki lehetett az elkövető, azonban ennek azonosítása sokkal több kérdőjelet vet fel az ujjnyomat- azonosításához képest.

Érdekességképpen:

szintén egyedi azonosítást tesz lehetővé egy ajaklenyomat, hajlatok redőjének a nyomai, vagy arcnyomatok is. Ezeknek a nyomatoknak az azonosítása egyezést mutat az ujj- és tenyérnyomatoknak az azonosítási módszerével. ⁴²

A biometrikus technikák közül az ujjnyomat alapján történő azonosítás a legrégebben alkalmazott és legismertebb, és a bűnügyi munkában a bűnügyi technikusoknak is a munkáját legegységesebben segítő elem.

A mai rendőri gyakorlatban a manuális ujjnyomatvételezés valósul meg a leginkább, legyen akár szó egy bűncselekmény helyszínén talált nyomokról, akár egy személy véletlenszerű kizárásáról.

Ma már világszerte a rendőrségek rendelkezésére állnak a biometrikus ujjnyomatolvasó rendszerek, azonban ezek bevezetése és használata még nem vált általánossá. ⁴³

---

⁴² Tremmel-Fenyvesi-Herke: Kriminológia. Tizedik fejezet: Személyazonosítás, daktiloszkópia, profilalkotás- Dialóg Campus Kiadó, Budapest, 2009.

⁴³ Tremmel-Fenyvesi-Herke: Kriminológia. Tizedik fejezet: Személyazonosítás, daktiloszkópia, profilalkotás- Dialóg Campus Kiadó, Budapest, 2009.

IV. A BIOMETRIKUS ÚTLEVÉL BEVEZETÉSÉVEL KAPCSOLATOS ADATVÉDELMI PROBLÉMÁK, ÉS ENNEK KAPCSOLÓDÁSA A DAKTILOSZKÓPIÁHOZ

Szakedolgozatomban ezen fejezete a biometrikus útlevél bevezetésével és annak gyakorlati adatvédelmi problémáival foglalkozik. Amiért én részévé tettem a dolgozatomban ezt a fejezetet, annak indokát az adja, hogy a biometrikus útlevelek második generációja az úti okmány birtokosának a fényképen túl, már ujjlenyomatát is tartalmaz, mindez pedig szorosan kapcsolódik a szakedolgozatomban fő „mozgatórugóját” alkotó daktiloszkópia témaköréhez. Mindenképpen szerettem volna a biometrikus útlevélről, annak bevezetéséről, formáiról írni, mert számtalan az adatvédelemhez kapcsolódó problémát vet fel, amelyeket véleményem szerint semmiképpen sem lehet „szó nélkül hagyni.”

2004. december 13-án született meg az új útlevél biometrikus és biztonsági tulajdonságait tartalmazó közösségi rendelet (2252/2004/EK rendelet), majd később, azaz 2006. február 24-én megszületett ezen rendelet előírásait konkretizáló európai bizottsági határozat.⁴⁴

Ezen rendeletet megelőzően az Európai Bizottság dolgozta ki a jogharmonizáció jegyében azt a javaslatot, amely minimum követelményként határozta meg a biometrikus azonosítót tartalmazó útlevélnek a feltételeit.

A Bizottság az útlevélen az ujjlenyomatnak a meglétét csak opcióként vetette fel, és mindezt a tagállamoknak a mérlegelésétől tette függővé. Mindezen javaslat tartalmazta egy központi adatbázisnak a létrehozását, amely nem kevesebb, mint 450.000.000 uniós állampolgárnak az ujjlenyomatát tartalmazta volna.

Az uniós tagállamok a biometrikus útlevelek digitális fényképpel történő ellátására, valamint az ujjlenyomatok szabályozására 2009. június 28-ig kaptak haladékot. Az uniós tagállamoknak kötelezettséget kellett vállalniuk, hogy az általuk kiállított útlevelek és úti okmányok a minimum követelményeknek, minimum biztonsági előírásoknak megfeleljenek. Ezeknek az

---

⁴⁴ A Tanács 2252/2004/EK rendelete (2004. december 13.) a tagállamok által kiállított útlevelek és úti okmányok biztonsági jellemzőire és biometrikus elemeire vonatkozó előírásokról. HL L 385., 2004.12.29

útleveleknek és útiokmányoknak magukba kell foglalniuk egy arcképet tartalmazó tárolóelemet és ujjlenyomatot is.

Ezen adatokat védeni kell, garantálni kell azok sértetlenségét, garantálniuk kell a tagállamoknak ezen adatoknak a biztonságát, valóságát és bizalmasságát.

A rendelet meghatározta azt is, hogy a biometrikus jellemzőkkel ellátott okmány kizárólag ezen célra kiállított okmány valóságának ellenőrzésére, valamint az okmány birtokosának személyazonosítására használható fel.

Ennek a biometrikus útlevelelnek a megvalósítása, kivitelezése komoly etikai, erkölcsi, technikai és nem mellesleg anyagi problémákat vetett fel. Ha már jobban belegondolunk abba, hogy az embereknek egy ujjlenyomat levételéről mi jut eszébe, az nem más, mint a bűnügyi nyilvántartás. Mindezek miatt komoly aggályai merülhetnek fel az embereknek, mivel azt a látszatot kelti, mintha bűncselekményt követtek volna el.

Ebben az esetben - mivel biometrikus útlevelelről van szó - az ujjlenyomatok rögzítése tekintetében csakis a digitális forma jöhet szóba. Technikai problémaként merül fel az, hogy néhány szakértőben komoly aggályként jelentkezett az, hogy az útlevelelben található chipek élettartalma az útlevelel érvényességi idejét valóban eléri-e, nem rongálódik-e meg közben, nem áll-e be olyan technikai probléma, hogy az útlevelelben szereplő adatok megsemmisüljenek, illetőleg illetéktelen kezekbe kerüljenek.

A rendeletnek a módosítására 2007-ben érkezett javaslat a Bizottságtól, mégpedig arra nézve, hogy vannak olyan élethelyzetek, illetőleg életkorok, melyek az ujjlenyomat- vétellel nem teszik lehetővé az azonosítást.⁴⁵ Hollandia végzett erre vonatkozóan egy vizsgálatot, s arra a megállapításra jutott, hogy egyrészt 6 év alatti gyermekeknek nem kell ujjlenyomatot adniuk, hiszen az ujjlenyomatok kiskorban még változhatnak, másrészt vannak olyan személyek, akik romlott egészségi állapotuknál fogva fizikailag nem képesek ujjlenyomatot adni. Így tehát a 6 évesnél fiatalabb és a 60 évesnél idősebb embereknél, személyeknél nem megfelelő az azonosítás ujjlenyomat alapján.

További problémát vetett fel az azonosításnál azon eset is, hogy például olyan személytől történik meg az ujjlenyomat levételével az azonosítás, aki kemény fizikai munkát végez, és

---

⁴⁵ Nagy Klára: A biometrikus azonosítás új iránya, Jog, állam, politika 2010.2. évf.1. sz.-73-94. oldal

ezáltal megváltozik az ujjlenyomata, vagy pedig bizonyos bőrbetegség is hatással lehet az ujjlenyomat levételével történő azonosításra.

Mindezen tényezők figyelembevételével a biometrikus útlevel bevezetésére irányuló módosító javaslatok rámutattak arra, hogy a biometrikus útlevelnek a bevezetése valóban hozzájárul-e a biztonság növekedéséhez, vagy pedig veszélyt jelent, hiszen megnöveli a visszaélések számát, például egy műszaki hiba kockázata során. Vagyis nem kellően indokolt a szükségesség, arányosság elve.

Nem adott választ az Unió arra, hogy miért nem elég csak egy biometrikus elemet, például arcképet a chipben rögzíteni, továbbá az arányosság elve azt is megkövetelné, hogy nem állna rendelkezésre más eszköz a terrorizmus elhárítására, a terroristák kiszűrésére. Mindezt több szervezet, például a Privacy International is támadta, mégpedig azért, mert a biometrikus útlevelnek a bevezetése egyenlő lenne az emberek magánszférájába történő beavatkozással.

A Privacy International és egyéb jogvédő szervek felhívják arra is a figyelmet, hogy a biometrikus útlevel átlépi a szükségesség és az arányosság elvét. Utalnak arra is, hogy az ujjlenyomatok levétele nem feltétlen ad teljes mértékben bizonyosságot egy bűnelkövető azonosítására vonatkozóan. Erre példaként említhető a 2004. március 11-ei spanyolországi vonatrobbanás, ahol is a spanyol rendőrség - a három legnagyobb gyakorlattal rendelkező FBI ujjlenyomat-szakértő bevonásával - egy fel nem robbantott bombán azonosított ujjlenyomat alapján fogott el egy Brandon Mayfield nevű embert, mégpedig tévesen.

Továbbá megesett az is, hogy egy eljárásban nőt férfiként azonosítottak.⁴⁶

IV/1. A biometrikus útlevel bevezetésének magyarországi szabályozása

„Magyarországon 2006. augusztus hó 29. napjától bocsátanak ki biometrikus útleveleket, amelyek elektronikus aláírással ellátva tartalmazzák az útlevelen grafikusan feltüntetett adatokat. Az ún. e-útlevelek 2009. június hó 28. óta az útlevel birtokosának az

---

⁴⁶ Nagy Klára: A biometrikus azonosítás új iránya, Jog, állam, politika 2010.2. évf.1. sz.-73-94. oldal

*ujjlenyomatát is tartalmazzák.*⁴⁷ A köztudatba úgy vonult be, illetve a mai napig is úgy hívják, hogy „burgundi vörös” útlevél, amelynek a legkülönlegesebb és legjellemzőbb ismertetőjegye az, hogy microchipet tartalmaz, amely elektronikusan tárolja az útlevél tulajdonosának az egyes adatait. Az útlevelet kibocsátó hatóság a Microsec által felállított rendszer segítségével látja el elektronikus aláírással az útlevélchipen szereplő adatokat, ezzel bizonyítva, hogy az adott útlevél a meghatározott adattartalommal Magyarországon került kibocsátásra. A Microsec ezt a rendszert folyamatosan karbantartja és üzemelteti.

Fontos megjegyezni, hogy az útlevélen található aláírás az nem hagyományos értelemben vett elektronikus aláírás, hiszen nem tartozik hozzá semmilyen felelősségvállalás. Ezzel az aláírással bizonyítja azt az útlevelet kibocsátó hatóság, hogy az útlevél a microchipen található adattartalommal létezik Magyarországon.

Annak ellenére, hogy ehhez a „különleges aláírásához” nem tartozik felelősségvállalás, mégis nagyon fontos és jelentőségteljes szereppel bír, hiszen gyakorlatilag lehetetlen hamisítani az ezzel az elektronikus aláírással ellátott útleveleket. Az útleveleknek az aláírása speciális hardver eszközökkel történik, amelyet automaták állítanak elő. Jelen esetben megkülönböztethető első generációs útlevél, ami 2009. augusztus 29. napja előtt került kibocsátásra, amelyen az egyetlen biometrikus azonosítót az arckép jelenti. Ezt követően 2009. június 28. óta bocsátanak ki második generációs útleveleket, amelyek már az útlevél birtokosának az ujjlenyomatát is tartalmazzák. Akár első-, akár második generációs útlevélről beszélünk, mindkét esetben a tárolt adatok elektronikus aláírással vannak ellátva.

Az az útlevélen szereplő adatoknak az azonosításához, kiolvasásához megfelelő olvasókészülékre van szükség, amely készülék a különbséget adja az első- és második generációs útlevelek között. Az első generációs útleveleknél az egyetlen azonosításra alkalmas adat az az arckép, amelynek a leolvasásához semmilyen jogosultságra nincs szükség, tehát ahhoz bárki hozzáférhet, azt bárki leolvashatja.

---

⁴⁷ Biometrikus útlevelek: A „burgundi vörösben” már mikrochip is található <https://www.origo.hu/jog/20110722-biometrikus-utlevelek-a-burgundi-vorosben-mar-...2019.11.04.1.oldal>

Az első generációs útlevél olvasása esetében az olvasó érzékeli az útlevél fényképet tartalmazó oldalán található dombornyomott számkódot, amely előállít egy szimmetrikus kulcsot, amely kulcs a nyitját adja és kapcsolatba lép az útlevél chipével. „Ez az olvasó hasonlít a boltokban az árak kódjainak megállapításához szükséges gépekhez, kinézetre pedig egy szkenerre.”⁴⁸

Mindezzel ellentétben „a második generációs útlevelek már tartalmazzak egy érzékeny biometrikus adatot is, az okmány tulajdonosának az ujjlenyomatát.”⁴⁹ Ebben az esetben - ellentétben az első generációs útlevéllel - nagyon fontos és jelentőséggel bír az, hogy ki olvassa, illetőleg ki olvashatja le ezen útlevélen tárolt adatokat. Ebben az esetben az olvasóberendezésnek tartalmaznia kell egy ún. autentikációs tanúsítványt, amely lehetővé teszi azt, hogy megbizonyosodjanak róla, hogy azzal kommunikálunk-e, akivel valóban szeretnénk.

Ezt a tanúsítványt „az útlevelet kibocsátó országnak a legfelsőbb szintű hitelesítő egységére lehet visszavezetni. Azaz az útlevelet kibocsátó országnak hozzá kell járulnia ahhoz, hogy egy másik országban leolvashassák.”⁵⁰

Sok esetben az állampolgár nincsen tudatában annak, hogy neki elektronikus útlevele van, erre csak és kizárólag az útlevél színének a változása utal, valamint az útlevél első borítóján látható mikrochip logó, és az útlevélben található chip kelti fel a biometrikus útlevéllel rendelkezőknek a figyelmét.

Magyarországon ennek az új útlevélnek a bevezetésére az Európai Unió Tanácsának a EU útleveleinek biztonsági előírásairól szóló 2252/2004/EK rendelete alapján került sor. Ez a rendelet, illetőleg a rendeletnek a műszaki melléklete a nemzetközi polgári repülési szervezet 9303-as számú dokumentumában szereplő követelményekre épül. Ezt a követelményrendszert a külföldre utazásról szóló 1998. évi XII. törvényt módosító 2006. évi XXI. törvény építette be a magyar jogrendszerbe.

---

⁴⁸ Biometrikus útlevelek: A „burgundi vörösben” már mikrochip is található <https://www.origo.hu/jog/20110722-biometrikus-utlevek-a-burgundi-vorosben-mar-...2019.11.04.5.oldal>

⁴⁹ Biometrikus útlevelek: A „burgundi vörösben” már mikrochip is található <https://www.origo.hu/jog/20110722-biometrikus-utlevek-a-burgundi-vorosben-mar-...2019.11.04.5oldal>

⁵⁰ Biometrikus útlevelek: A „burgundi vörösben” már mikrochip is található <https://www.origo.hu/jog/20110722-biometrikus-utlevek-a-burgundi-vorosben-mar-...2019.11.04.6.oldal>

Az Európai Unió államai közül első körben Magyarország volt az az állam, aki határidőre megvalósította és bevezette az új útleveleket. Ezen új útlevelek előnye, hogy gyakorlatilag lehetetlen hamisítani, illetőleg ezen útlevélből kinyert adatokat könnyebb feldolgozni, nem kell szkennelni, gépelni, elég csak leolvasni. Ennek az útlevélnek az igénylésére a lakóhelytől, illetőleg tartózkodási helytől függetlenül, az ország bármely okmányirodájában van lehetőség. Ennek az igényléséhez a személyazonosság igazolására alkalmas okmányra és lakcímkártyára van szükség, fényképre azonban nincsen, azt az okmányirodában készítik el. Az ujjlenyomatnak a levétele nem tintás módszerrel, hanem digitálisan történik, tehát ez nem jelent az igénylőnek semmilyen kényelmetlenséget. Ezen útlevél kiállítását a Belügyminisztérium Nyilvántartások Vezetéséért Felelős Helyettes Államtitkárság végzi, amely 30 napon belül készül el és kerül ki-postázásra. Soronkívülség esetében 8 napon belül kerül erre sor. Magyarországon ennek bevezetése ellen is - akárcsak nemzetközi szinten - több szervezet is tiltakozott, .

Így például a Magyar Helsinki Bizottság, a Társaság a Szabadság Jogokért, a No Camera Csoport...stb. ⁵¹

Problémaként jelölték meg ezen civil szervezetek is, akárcsak a többi nemzetközi szervezet is, hogy az ezen útlevélen tárolt adatokhoz való viszonylagosan könnyed hozzáférés a magánélet védelmének sérthetlenségét veszélyezteti, másrészt hogy a biometrikus útlevél bevezetése nem rendelkezik megfelelő adatvédelmi garanciákkal, amelynek súlyos következményei lehetnek. Ilyen például az ujjnyomat- azonosítás, amelyre eddig csak büntetőeljárás kereteiben kerülhetett sor. Az ujjlenyomat révén az EU valamennyi állampolgárának mozgása megfigyelhetővé válik, ami visszaéléseknek a táptalaja lehet, ezáltal az ember egyediségére vonatkozó adatok kiszolgáltatottá válnak.

A korábbi adatvédelmi biztos, Majtényi László a 832/K/2000. számú állásfoglalásában kifejtette, hogy nem látja korlátját ezen biometrikus azonosító rendszerek bevezetésének, azonban ezen adatok biztonságának a megteremtéséhez szigorú feltételeket kell teremteni. A korábbi rendszerhez ezen biometrikus adatok annyiban képeznek újítást, hogy a felhasználóknak a testi tulajdonságai, jellemzői alapján azonosítják az érintetteket.

---

⁵¹ Biometrikus útlevelek: A „burgundi vörösben” már mikrochip is található <https://www.origo.hu/jog/20110722-biometrikus-utlevelek-a-burgundi-vorosben-mar-...2019.11.04>.

Így mindenféleképpen figyelemmel kell lenni a szükségesség, arányosság elvére, és az ujjlenyomat-leolvasó rendszert is csak abban az esetben lehet véleménye szerint bevezetni, illetőleg működtetni, hogyha a cél más módon nem valósítható meg.⁵²

IV/2. Összegző gondolatok a biometrikus adatkezeléshez

Az Európai Parlament és a Tanács 2016. április 27. napján elfogadta a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (a továbbiakban: GDPR) szóló rendeletet.

A GDPR alapján biometrikus adatnak minősül egy természetes személy testi, fiziológiai vagy viselkedési jellemzőire vonatkozó minden olyan sajátos technikai eljárásokkal nyert személyes adat, amely lehetővé teszi, vagy megerősíti a természetes személy egyedi azonosítását, ilyen például az arckép vagy a daktiloszkópiai adat (7. cikk 14.).

Adatkezelésnek minősül a személyes adatokon vagy adatállományokon automatizált, vagy nem ily módon végzett bármely művelet vagy műveletek összessége, így a gyűjtés, rögzítés, rendszerezés, tagolás, tárolás, átalakítás vagy megváltoztatás, lekérdezés, betekintés, felhasználás, közlés, továbbítás, terjesztés vagy egyéb módon történő hozzáférhetővé tétel útján, összehangolás vagy összekapcsolás, korlátozás, törlés, illetve megsemmisítés.

A biometrikus adatok kezelésének alapvető feltétele - a személyes adatok kezeléséhez hasonlóan - a GDPR 6.cikk (1) bekezdése szerinti megfelelő jogalap fennállása, másrészt pedig a 9. cikk (2) bekezdése szerinti további speciális feltétel fennállása. Ezen adatkezelési feltételrendszer kötelezően alkalmazandó volta mellett a GDPR lehetővé teszi a

---

⁵² Nagy Klára: A biometrikus azonosítás új iránya, Jog, állam, politika 2010.2. évf.1. sz.-73-94. oldal

tagállamoknak további feltételek és korlátozások bevezethetőségét a biometrikus adatok kezelésével összefüggésben.

Mindezt erősítette meg az Európai Unió Adatvédelmi Munkacsoportja, annak rögzítésével, hogy a biometrikus adatok akkor kezelhetők törvényesen, ha az adatkezelés megfelelő jogalapjának fennállta mellett az adatkezelés célja szempontjából maga az adatkezelés releváns és nem eltúlzott mértékű.

A biometrikus adatok kezelésének öt fő alapelvét határozta meg a fent említett munkacsoport, amelyek az alábbiak:

- célhoz kötöttség
- arányosság
- pontosság
- adatminimalizálás
- a korlátozott megőrzés elve.

A célhoz kötöttség elve:

Ezen alapelv szorosan kapcsolódik a jogszerűség, a tisztességes eljárás és az átláthatóság általános, GDPR-beli alapelveihez. Teljesüléséhez szükséges az adatkezelés céljának egyértelmű meghatározása, s az, hogy az adatkezelő már az adatkezelés megkezdése előtt rögzítse az elérendő célokat és az ezen célok eléréséhez szükséges és elégséges személyes adatok körét.

Az arányosság elve:

Ezen alapelv teljesüléséhez a kezelendő személyes adatok körének arányban kell állnia az elérendő céllal. Mindez négy szempont figyelembevételével lehetséges, melyek az alábbiak:

- valóban szükséges-e a cél eléréséhez az adatkezelés,

- vizsgálandó az adatkezelés rendszerének hatékonysága más, korlátozottabb mértékű adatkezeléssel járó rendszerhez képest,
- az adatkezeléssel járó előnyök arányosak-e az érintettek személyes jogainak korlátozásához képest,
- az érintettek magánéletébe kisebb mértékben beavatkozó adatkezelési rendszerek alkalmasak-e ugyanezen cél elérésére.

A pontosság elve:

A biometrikus adatok alapvetően időtlenek, nem változnak más adatokhoz képest, mely oknál fogva ezen adatok egyszeri és pontos rögzítése, tárolása elengedhetetlen. A tévesen vagy pontatlanul rögzített adat haladéktalan kijavítása, vagy törlése ezért garanciális jelentőségű az emberi méltóság és a magánélet védelme érdekében.

Az adatminimalizálás elve:

Ezen alapelv azonos a GDPR szükségességre és adattakarékosságra vonatkozó elvével. Ennek értelmében csak olyan mértékű és típusú adat kezelhető, ami az adatkezelési célok eléréséhez szükséges és egyben elégséges. Ehhez megfelelő, és releváns adatok lehetnek csak szükségesek, vagyis csak a szükség szerinti legkisebb mértékű adatmennyiség használható fel a cél eléréséhez.

A korlátozott megőrzés elve:

Ennek teljesüléséhez csak az adatkezelés céljának eléréséhez szükséges ideig lehetnek azonosíthatók az adatok birtokosai, vagyis az adatkezelő által az adatok megőrzési, tárolási idejét előre szükséges meghatározni, másrészt a meghatározott őrzési idő letelte után garantálni és biztosítani szükséges az adatok törlését, vagy azok helyreállíthatóság nélküli anonimizálását.

A fenti alapelvek mellett a GDPR alapelvei közül az integritás és a bizalmas jelleg elve, valamint a jogszerűség, a tisztességes eljárás és az átláthatóság alapelve is érvényesítendő a biometrikus adatok kezelése során.⁵³

A GDPR fenti alapelveinek érvényesülése mellett tényként rögzíthető ugyanakkor, hogy a biometria mögött rendkívül nagy tőke áll, s a világban történt terrorcselekmények kapcsán a biztonságért felelős szervek kijelentették, hogy a biometrikus azonosítóknak az alkalmazása nyújtja az egyetlen lehetőséget a terrorizmus elhárítására és kivédésére az állampolgárok személyi biztonságának biztosítékaként.

Ennek elérése érdekében született meg a Tanács 2008/615/B határozata a különösen a terrorizmus és a határokon átnyúló bűnözés elleni küzdelemre irányuló, határokon átnyúló együttműködés megerősítéséről szóló döntése, amely nem volt más, mint a **Prümi határozat**.

A határozat célja az uniós országok határokon átnyúló együttműködésének a javítása a terrorizmus és bűnözés ellen. Szabályokat határoz meg többek közt, a DNS-profilokhoz való automatizált hozzáférésre vonatkozóan, a daktiloszkópiai adatokhoz, nagyszabású terrorcselekményekkel kapcsolatos információkra vonatkozóan, továbbá rendőrségi együttműködés egyéb intézkedésekkel való megvalósításával kapcsolatosan. Biztosítja továbbá a határozat a nemzeti automatizált ujjlenyomat-azonosító rendszerek (AFIS) állományából az adatok daktiloszkópiai összehasonlítását.⁵⁴

Elmondható, hogy a biometrikus adatok kérdésköre a személyes adatok védelméhez való jog aktív és passzív oldalához kapcsolódik, és ezáltal az ujjlenyomatokat is a személyes adatok kategóriájába sorolhatjuk.

Abban az esetben viszont, ha az ujjlenyomatból nemzeti, nemzetiségi, etnikai hovatartozást is meg tudunk állapítani, ebben az esetben már nem személyes adatról, hanem különleges adatról beszélhetünk.

Megállapíthatjuk, hogy a fent írtak miatt egy biometrikus adat soha nem kerülhet úgy nyilvántartásba, hogy más nyilvántartásokkal való összekapcsolódásával egy emberről

---

⁵³ Kovács Tibor, Miklós Gellért: A biometrikus adatok kezelésének jogi szabályozása-Hadmérnök XIV.évf.1.szám, 2019. március

⁵⁴ A Tanács 2008/615/IB határozata (2008. június 23.) a különösen a terrorizmus és a határokon átnyúló bűnözés elleni küzdelemre irányuló, határokon átnyúló együttműködés megerősítéséről (HL L 210,2008.8.6.,1-11.o.)

személyiségprofilt lehessen alkotni, mivel az egy alkotmányos jogrendszerben elengedhetetlen.

Mindezt hivatott biztosítani AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2016/680 IRÁNYELVE (2016. április 27) a személyes adatoknak az illetékes hatóságok által a bűncselekmények megelőzése, nyomozása, felderítése, a vádeljárás lefolytatása vagy büntetőjogi szankciók végrehajtása céljából végzett kezelése tekintetében a természetes személyek védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 2008/977/IB tanácsi kerethatározat hatályon kívül helyezéséről szóló irányelv⁵⁵ - ben megfogalmazottak.

Ez az irányelv a *„Bűnüldözéssel kapcsolatos eljárások során (bűncselekmények megelőzése, nyomozása, felderítése, vádeljárás lefolytatása, büntetőjogi szankciók végrehajtása) az illetékes hatóságok számára állapít meg szabályokat a személyes adatok védelmére vonatkozóan”*⁵⁶

Összegzésképpen elmondható: *„Azt tapasztaljuk, hogy a terrorizmus és a bűnözői szervezetek elleni harc jegyében soha nem lesz határ, amely gátat szabna a személyes adatok védelméhez fűződő szabadságjog sérelmének, mert a nemzetbiztonság mindig egy jó hivatkozási alap lesz.”*⁵⁷

---

⁵⁵ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/680 Irányelve (2016. április 27) a személyes adatoknak az illetékes hatóságok által a bűncselekmények megelőzése, nyomozása, felderítése, a vádeljárás lefolytatása vagy büntetőjogi szankciók végrehajtása céljából végzett kezelése tekintetében a természetes személyek védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 2008/977/IB tanácsi kerethatározat hatály kívül helyezéséről szóló irányelv-Az Európai Unió Hivatalos Lapja-L119/89, 2016.5.4.

⁵⁶ Infojegyzet-Információs önrendelkezési jog 2.-2018/4.2018.február 14-4. oldal

⁵⁷ Nagy Klára: A biometrikus azonosítás új iránya, Jog, állam, politika 2010.2. évf.1. sz.- 86.oldal

Felhasznált irodalom

- Anti-Balláné-Barta-Bócz-Cserhalmi-Déri-Déri-Egyed-Fényes-Finster-Füredi-Gál
- Janza-Juhász-Katona-Katonáné-Kertész-Krispán-Künos-Lakatos-Lichtblau-Lontainé-Matus-Máté-Molnár-Pádár-Pintér-Romasz-Solymosiné-Szoldán-Tauszik-Tóth I.-Tóth M.-Tóth P.-Veress-Vigh-Woller-Kriminalisztika BM Kiadó 2004.
- Biometrikus útlevelek: A „burgundi vörösben” már mikrochip is található
<https://www.origo.hu/jog/20110722-biometrikus-utlevek-a-burgundi-vorosben-mar-...2019.11.04>.
- Bűnügyi nyilvántartás, biometrikus adatok - Infoszolg, Képviselői Információs Szolgálat, infójegyzet, 2015/42. (2015. szeptember 17.)
- Finszter Géza: A bűnügyi nyilvántartás helyzete és fejlesztésének lehetőségei Kriminológiai Tanulmányok 43. 2006.
- Gaál György: A dánosi rablógyilkosság-<https://mediakutato.hu/cikk/2007-03-osz/01-danosi-rablogyilkossag.2019.10.04>
- Ibolya Tibor: Elfelejtett kriminalisták: dr. Gábor Béla, a daktiloszkópia első magyar szakértője- Belügyi Szemle 2014/3. szám
- Infójegyzet-Információs önrendelkezési jog 2.-2018/4.2018.február 14 - 4. oldal
- Jánosi Andrea: Bűnügyi nyilvántartások az Európai Unióban (in: Roth Erika szerk.) tanulmányok Dr. h. c. Horváth Tibor professor emeritus 85. születésnapja tiszteletére, Miskolc, Bíbor kiadó, 2012.

- Kormányportál-Kormányzat-Igazsági Minisztérium-Parlamentari Államtikárság-Répássy Róbert a bűnügyi nyilvántartási rendszerekről-2015. szeptember 23.8:42-2019.11.15.
- Kovács Tibor, Miklós Gellért: A biometrikus adatok kezelésének jogi szabályozása- Hadmérnök XIV.évf.1. szám, 2019. március
- Nagy Klára: A biometrikus azonosítás új iránya, Jog, állam, politika 2010.2. évf.1. sz. - Matarka73-94.oldal
- Peisch András: Az Európai Bűnügyi Nyilvántartási Információs Rendszer. In: Nagy Marianna (szerk.): Ünnepi konferencia az ELTE megalakulásának 375. évfordulója alkalmából. Jogi Tanulmányok. 2010. I-III. kötet, ELTE Állam- és Jogtudományi Kar, Budapest, 2010.347-348.oldal
- Személyes riport Tar László r. alezredessel, a B.-A.-Z. Megyei RFK Bűnügyi Technikai Osztályának vezetőjével
- Szigetvári Oszkár: A magyar bűnügyi nyilvántartás kezdete, in: Parádi József (szerk.): Ünnepi parergák Boda József 65. születésnapja tiszteletére, Salutem 4. Szemere Bertalan Magyar Rendvédelmi-történeti Tudományos Társaság, Budapest, 2018. ISBN 978-615-80-3097-7
- Tremmel-Fenyvesi-Herke: Kriminalisztika. Dialóg Campus Kiadó, Budapest, 2009.289.oldal
- Üdvözöljük az Eurojust honlapján-http://www.europa.eu/Pages/langugages/hu.aspx-2019.11.14.

Felhasznált jogszabályok

- Egyezmény a Tanács által az Európai Unióról szóló szerződés 34. cikkének megfelelően létrehozott, az Európai Unió tagállamai közötti kölcsönös bűnügyi jogsegélyről. OJ C 197, 12.7.2000, p. 3-23-Magyar Közlöny 2005.évi 143. sz.2005.X.28.
- A Tanács 2009/299/IB kerethatározata (2009. február 26.) a 2002/584/IB, a 2005/214/IB, a 2006/783/IB, a 2008/909/IB és a 2008/947/IB kerethatározat módosításáról a személyek eljárási jogainak megerősítése, valamint a kölcsönös elismerés elvének az érintett személy megjelenése nélkül lefolytatott eljárásokat követően hozott határozatokra való alkalmazásának előmozdítása tekintetében-
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/ALL/?uri=CELEX:32009F0299>
- A Tanács 2009/316/IB határozata (2009.április 6.) a 2009/315/IB kerethatározat 11. cikke alkalmazásában az Európai Bűnügyi Nyilvántartási Információs Rendszer (ECRIS) létrehozásáról, Hivatalos Lap L093,07/04/2009.
- A Tanács határozata (2009.április 6) az Európai Rendőrségi Hivatal (Europol) létrehozásáról, Hivatalos Lap L.121,15/05/2009.
- A Tanács 2252/2004/EK rendelete (2004. december 13.) a tagállamok által kiállított útlevelek és úti okmányok biztonsági jellemzőire és biometrikus elemeire vonatkozó előírásokról. HL L 385., 2004.12.29.
- A bűnügyi nyilvántartási rendszerről, az Európai Unió tagállamainak bíróságai által magyar állampolgárokkal szemben hozott ítéletek nyilvántartásáról, valamint a bűnügyi és rendészeti biometrikus adatok nyilvántartásáról szóló 2009.évi XLVII. törvény

- A Tanács 2008/615/IB határozata (2008. június 23.) a különösen a terrorizmus és a határokon átnyúló bűnözés elleni küzdelemre irányuló, határokon átnyúló együttműködés megerősítéséről (HL L 210, 2008.8.6.,1-11.o.)
- AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2016/680 IRÁNYELVE (2016. április 27) a személyes adatoknak az illetékes hatóságok által a bűncselekmények megelőzése, nyomozása, felderítése, a vádeljárás lefolytatása vagy büntetőjogi szankciók végrehajtása céljából végzett kezelése tekintetében a természetes személyek védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 2008/977/IB tanácsi kerethatározat hatályon kívül helyezéséről- Az Európai Unió Hivatalos Lapja-L 119/89-2016.5.4.